

STORTINGET

Innst. 524 L

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra familie- og kulturkomiteen

Prop. 83 L (2024–2025)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i barnevernsloven mv. (kvalitetsløftet i barnevernet)

Til Stortinget

1. Sammendrag

Innledning

Barne- og familiedepartementet foreslår i proposisjonen flere endringer i barnevernsloven. Proposisjonen inkluderer også en meldingsdel og omfatter tre hovedområder: økt kvalitet og handlingsrom i kommunalt barnevern, bedre rettssikkerhet for barn og foreldre når barn må flytte ut av hjemmet, og bedre tilbud til barn på barnevernsinstitusjon. De foreslåtte tiltakene skal gi et kvalitetsløft i barnevernet.

Proposisjonen er en oppfølging av Hurdalsplattformen, som sier at

«Regjeringa vil gjennomføre ei kvalitetsreform i barnevernet som sikrar ei hensiktsmessig organisering, vektlegg auka kompetanse og gir dei tilsette meir tid og tillit i møte med barna.»

Forslagene bygger på anbefalingene i Barnevernsutvalgets NOU 2023:7 Trygg barndom, sikker fremtid og Barnevernsinstitusjonsutvalgets NOU 2023:24 Med barnet hele vegen.

Departementet sendte forslag til endringer i barnevernsloven på høring 8. april 2024. I kapittel 2 i proposi-

sjonen redegjøres det nærmere for kunnskapsgrunnlaget og bakgrunnen for arbeidet med kvalitetsløftet.

Økonomiske og administrative konsekvenser av lovforslag og tiltak i meldingsdelen beskrives i kapittel 24.

Sammendrag av meldingsdelen

Meldingsdelen omfatter kapittel 3 til 8 i proposisjonen.

I kapittel 3 gis det en overordnet omtale av de utfordringene departementet har lagt vekt på i arbeidet med kvalitetsløftet.

Regjeringen har som mål å styrke tilliten til barnevernet gjennom mer åpenhet, bedre dialog og mer inkluderende prosesser. Dette er omtalt i kapittel 4 om åpenhet og tillit. Det skal bli enklere for befolkningen, media og beslutningstakere å få nødvendig informasjon om hvordan beslutninger fattes, saksgangen i barnevernssaker og tilstanden i sektoren. Brukerforum i kommunene, jevnlig rapportering om rettstilstanden i barnevernet og bedre statistikk skal bidra til å nå målet. Kapitlet omtaler også tiltak som kan gi mer tillit og bedre samarbeid mellom barn, foreldre og barnevernet.

Forebyggende og samordnet hjelp til barn og familier er tema i kapittel 5. Regjeringens mål er at barn og familier skal motta tidlig og tverrfaglig hjelp som møter deres behov. Bedre samarbeid mellom barnevernet og andre sektorer, som skole, helse og Nav, skal bidra til bedre og mer treffsikker hjelp. Det skal innføres en ny modell for undersøkelser som kan bidra til framdrift og systematikk i arbeidet. Kommunene skal få bedre tilbud om opplæring og faglig støtte i undersøkelses- og hjelpetiltaksarbeid. Tilbudet om spesialiserte hjelpetiltak skal videreutvikles, blant annet basert på undersøkelser av behovet for tiltak.

Kapittel 6 tar for seg kompetanse og veiledning i det kommunale barnevernet. Tiltakene skal stimulere til at kommunene samarbeider mer om konkrete oppgaver, og det legges opp til at tilbudet om etterutdanning videreutvikles basert på kartlegging av barnevernstjenestenes kompetansebehov. Det foreslås også tiltak for å styrke tilgangen til veiledning. Det er avdekket et tydelig behov for riktig og tilstrekkelig kompetanse, både av ansatte i starten av sin karriere og mer erfarne ansatte, ikke minst for ledere. Det legges til grunn at tilbudet om barnevernsfaglige videreutdanninger blir videreført. Regjeringen foreslår også en ny innretning av tverrfaglig helsekartlegging for barn som skal flytte ut av hjemmet. Utvidet formål for kartleggingen og økt involvering av ordinære helsetjenester skal bidra til at flere barn kartlegges, og til en mer sømløs overgang fra kartlegging til helsehjelp.

Kapittel 7 gjelder tiltak for å styrke rettssikkerheten når barn har tiltak utenfor hjemmet. Regjeringen vil styrke barns medvirkning og rettsstilling i barnevernsaker. Det skal derfor igangsettes tiltak for mer barnevernslige prosesser i barnevernssaker. Mange barn er i frivillige tiltak utenfor hjemmet, og regjeringen vil utrede lovendringer for å styrke rettssikkerheten deres. Det skal også utredes tiltak for å ivareta barn som motsetter seg samvær, og det skal utredes hvordan sperrefrister i saker om samvær og tilbakeføring kan forenkles og samordnes. Regjeringen vil dessuten vurdere endringer som gir økt kontinuitet og bedre kvalitet i oppfølgingen av barna, og i kontrollen med at barna får det tilbudet de trenger.

Kapittel 8 tar for seg tiltak på institusjonsområdet. De overordnede målene på kort og mellomlang sikt er å ivareta bistandsplikten, øke beredskapen og bedre kostnadskontrollen. Det legges videre opp til en gradvis omstilling av institusjonstilbudet til en mer fleksibel institusjonsmodell som både kan håndtere flere målgrupper og endringer i barnas behov. Dette vil bidra til færre flyttinger for barna, og gi dem mer stabilitet, trygghet og ro. Regjeringen har satt i gang en pilot av ny innretning av institusjonstilbudet, som vil gi kunnskap for den framtidige og langsiktige omstillingen. En mer fleksibel institusjonsmodell vil forutsette god kunnskap om barnas ressurser og behov for å tilrettelegge tilbudet for det enkelte barn. Det er et mål å styrke bruken av individuell plan for barna. I tillegg skal det innføres et nytt stoppunkt for tverrfaglig kartlegging når barna flytter på institusjon. Tilgangen på helsehjelp skal forbedres ved at ambulante helseteam skal være tilknyttet institusjonene. Regjeringen vil videre vurdere lovendringer som sikrer at alle barn i barnevernsinstitusjon får nødvendig og tilpasset beskyttelse, uavhengig av hvilken lov hjemmel som ligger til grunn for oppholdet. Det klargjøres i meldingen at barnevernsinstitusjonenes formål skal være omsorg, utviklingsstøtte og beskyttelse. Institusjonene

som i dag tilbyr rusbehandling, skal omstilles. Barn med rusmiddelproblemer skal gis behandling i spesialisthelsetjenesten, som skal utarbeide og iverksette en nasjonal plan for utbygging av tjenestetilbudet til barn og unge med rusmiddelproblemer. Regjeringen mener dette vil gi økt fokus på barnevernsinstitusjonenes hovedoppgave samtidig som tilbudet til barn med rusmiddelproblemer blir bedre og mer profesjonalisert.

Sammendrag av lovforslag

I kapittel 9 omtales bestemmelser i Grunnloven som er sentrale for barnevernsområdet, samt de folkerettslige forpliktelsene som også oppstiller rettslige grenser for utformingen og anvendelsen av barnevernsloven og gjennomføringen av tiltak innenfor barnevernet. Særlig FNs barnekonvensjon og Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) er viktige i denne sammenheng. Begge konvensjonene er inkorporert i norsk rett.

I kapittel 10 foreslås det å styrke barns rettigheter ved å gi alle barn, også de uten partsrettigheter, klageadgang på vedtak om flytting. Klageretten omfatter vedtak om frivillige tiltak utenfor hjemmet og vedtak om flytting mellom tiltak etter omsorgsovertakelse. Kapittel 11 gjelder oppfølging av foreldre etter omsorgsovertakelse. Det foreslås å lovfeste at barneverns- og helsenemnda i vedtak om omsorgsovertakelse skal tydeliggjøre antatt varighet og foreldrenes støttebehov, dersom det er holdpunkter for det. Det foreslås også å gi barnevernstjenesten plikt til å tilby barn og foreldre oppfølging etter at et vedtak om omsorgsovertakelse er opphevet (tilbakeføring). I kapittel 12 foreslås det at barnevernstjenesten midlertidig kan stanse samvær som er til skade for barn.

Kapittel 13 inneholder flere lovforslag som skal bidra til mer stabilitet og økt forutsigbarhet i fosterhjem. Det foreslås å gi fosterforeldre økt og tydeligere beslutningsmyndighet på vegne av barnet. Departementet foreslår også å styrke fosterforeldres økonomiske rammevilkår gjennom en overordnet regulering av barnevernstjenestens plikter. Departementet foreslår en lovfestet plikt for kommunen til å yte godtgjøring og utgiftsdekning til fosterforeldre. Departementet foreslår videre å lovfeste at barnevernstjenesten skal kompensere frikjøpte fosterforeldre for manglende mulighet til å opptjene tjenestepensjon. For å styrke fosterforeldres stilling ytterligere foreslår departementet å gi fosterforeldre klagerett på vedtak om flytting mellom tiltak etter omsorgsovertakelse.

I kapittel 14 foreslår departementet å innføre et nytt tiltak: varig fosterhjem. Varig fosterhjem skal gi mer forutsigbarhet for barn som bor i fosterhjem og som ikke kan flytte tilbake til foreldrene. Departementet foreslår også at barneverns- og helsenemnda skal kunne vedta

besøkskontakt for søsken etter vedtak om adopsjon, og at barnet fra fylte 12 år må samtykke til besøkskontakt både med foreldre og søsken.

Kapittel 15 omfatter flere endringer i lovens kapittel 10 som skal sikre forsvarlig omsorg og beskyttelse for barn og unge som bor på institusjon, samtidig som rettssikkerheten deres blir ivaretatt. Departementet foreslår redaksjonelle, språklige og begrepsmessige endringer for å gjøre regelverket tydeligere og mer forståelig. Det foreslås å tydeliggjøre i loven hvilket handlingsrom omsorgsansvaret gir ansatte til å sette grenser for barn som bor på institusjon. Departementet foreslår også å oppheve dagens forbud mot å føre kontroll med barnets korrespondanse, samt å lovfeste at institusjonen på visse vilkår kan treffe vedtak om innsyn i barnets elektroniske kommunikasjon. Adgangen til å bruke fysisk makt dersom det er strengt nødvendig for å avverge alvorlig skade på barnets liv eller helse, foreslås også tydelig regulert.

Departementet foreslår i kapittel 16 endring av enkelte andre begreper i barnevernsloven. Blant annet foreslås grunnvilkåret i barnevernloven § 6-2 første ledd endret fra «har vist alvorlige atferdsvansker» til «utsetter sin utvikling for alvorlig fare», og tilleggsvilkåret i dagens § 6-2 bokstav c foreslås endret fra «utpreget normløs atferd» til «utpreget skadelig handlemåte». Departementet foreslår en gjennomgående endring av barnevernslovens øvrige bestemmelser som inneholder varianter av begrepet «atferd» med nødvendige tilpasninger, i samsvar med endringen i § 6-2. I tillegg foreslås det tilsvarende endringer i annet lovverk som henviser til barnevernloven § 6-2. Også enkelte andre begreper, som plassering, foreslås gjennomgående tatt ut av loven.

Det er et overordnet mål at barn og familier får tidlig hjelp og tilbud nær der de bor. Tilbudet i og ramme- ne for det kommunale barnevernet er avgjørende for å nå dette målet. I kapittel 17 foreslår departementet hjemmel til et kommunalt botiltak med døgnbemann- ing. Forslaget tar utgangspunkt i kravene som gjelder for barnevernsinstitusjonene. Blant annet foreslås det krav om statlig godkjenning og regelmessig tilsyn fra statsforvalteren. Departementet foreslår også å presise- re at barn som bor i fosterhjem eller på institusjon, kan tilbys et støttehjem som en del av barnevernstjenestens oppfølging.

Departementet foreslår i kapittel 18 enkelte endrin- ger i kompetansekravene ved ansettelse i barnevernsin- stitusjon. Formålet er å legge bedre til rette for at institu- sjonene kan etablere personalgrupper med bredde i kunnskap, erfaring og ferdigheter slik at de kan møte barna og ungdommenes ulike behov og interesser. I dag er det krav om at faglig personell som ansettes i en insti- tusjon, som hovedregel må ha relevant bachelorutdan- ning. Departementet foreslår å endre kompetansekra-

vet slik at barnevernsinstitusjonene kan ansette faglig personell som kan dokumentere minst tre års arbeids- erfaring fra barnevernsinstitusjon, andre barnevernstil- tak med døgnbemanning eller sammenlignbare om- sorgstiltak etter annet lov og regelverk. Departementet foreslår videre at barnevernsinstitusjonene også kan ansette studenter som er underveis i «relevant utdan- ning».

Kapittel 19 omhandler kompetanse og veiledning i den kommunale barnevernstjenesten. Det foreslås å be- grense masterkravet som vil gjelde fra 2031 til bare å omfatte barnevernstjenestens leder og stedfortreder. Departementet foreslår også en ny hjemmel for å fast- sette forskrift om krav til veiledning. Veiledning av nytil- satte er viktig for å sikre kvaliteten i tjenestene og kan bidra til å redusere turnover.

Kapittel 20 om saksbehandlingsregler og beslut- ningsgrunnlag inneholder forslag som skal styrke retts- sikkerheten. Det foreslås mindre justeringer i bestem- melsen om legalitetskontroll av akuttvedtak. Departe- mentet foreslår videre å presisere hvilken kommune som har ansvaret for ettervern. For å styrke det formelle rammeverket ved bruk av sakkyndige i barnevernet fo- reslår departementet en hjemmel og et behandlings- grunnlag for å føre en oversikt over barnefaglige sakkynd- ige. Det foreslås også en forskriftshjemmel om at de- partementet kan gi nærmere regler om innholdet i og forvaltning av oversikten. Departementet foreslår vide- re å harmonisere barnevernslovens bestemmelse om åpenhet i barneverns- og helsenemnda med tvistelo- vens regler. Hovedregelen vil like fullt fortsatt være at nemndas møter skal holdes for lukkede dører.

I kapittel 21 foreslås det at barnevernstjenesten skal ha plikt til å informere statsforvalteren om dødsfall, livs- truende hendelser og seksuelle overgrep når barn er i barnevernstiltak utenfor hjemmet. Dersom barnet bor på institusjon, foreslås det at også institusjonen skal in- formere statsforvalteren. Formålet med informasjons- plikten er at tilsynsmyndighetene så raskt som mulig skal kunne vurdere behovet for videre oppfølging gjennom tilsyn.

Kapittel 22 gjelder forslag om en hjemmel for nasjo- nalt barnevernsregister, og en hjemmel for å utarbeide nærmere regler i forskrift. Tilgang til god styringsinfor- masjon og statistikk er nødvendig for å vurdere kvalite- ten på tjenestene og tilstanden i barnevernet. Bedre og mer oppdatert styringsinformasjon innebærer økt be- hov for behandling av personopplysninger. På denne bakgrunnen foreslår departementet en tydeligere regu- lering av grunnlaget for utvikling av statistikk og analy- ser om barnevernet.

Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

2. Komiteens behandling

Komiteen avholdt en muntlig høring i Stortinget 6. mai 2025, hvor 21 instanser deltok. Dessuten har komiteen mottatt skriftlige innspill, som er publisert på stortinget.no.

3. Komiteens merknader

3.1 Generelle merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åse Kristin Ask Bakke, Mona Nilsen og Torstein Tvedt Solberg, fra Høyre, Turid Kristensen og fung. leder Tage Pettersen, fra Senterpartiet, Åslaug Sem-Jacobsen og Per Olav Tyldum, fra Fremskrittspartiet, Sigbjørn Framnes, fra Sosialistisk Venstreparti, Kathy Lie, og fra Venstre, Naomi Ichihara Røkkum, viser til at regjeringen har lagt frem forslag til endringer i barnevernsloven mv. (kvalitetsløftet i barnevernet), og at forslagene bygger på Barnevernsutvalgets NOU 2023:7 Trygg barn-
dom, sikker fremtid, og Barnevernsinstitusjonsutvalgets NOU 2023:24 Med barnet hele vegen. Proposisjonen inneholder både lovendringer og en meldingsdel. Komiteen er enig med regjeringen i både behovet for og målet om å styrke arbeidet med å sikre barn stabile rammer og trygge omsorgspersoner gjennom barnevernet.

Komiteen støtter regjeringens syn på betydningen av å øke kvaliteten i barnevernstjenestens arbeid, gjennom mer faglig støtte og økt handlingsrom til kommunene. Dette bygger på erkjennelsen av tjenestenes ulike behov i de forskjellige kommuner. Samtidig viser komiteen til at kvalitetsløftet skal styrke rettssikkerheten for barn og foreldre.

Komiteen viser til Innst. 110 S (2024–2025) av 17. desember 2024, jf. Meld. St. 29 (2023–2024) Fosterheim – ein trygg heim å bu i, og ser positivt på at regjeringen nå tar initiativer til å følge opp, med mål om å styrke rekrutteringen og å beholde nok fosterhjem. Det vises også til arbeidet med omstilling av institusjonstilbudet, i tråd med institusjonsstrategien som ble presentert i 2024.

Komiteen viser til at det er svært bekymringsfullt at mange barn mangler fosterhjem, og vil oppfordre til at innsatsen styrkes ytterligere for å rekruttere flere aktuelle framtidige fosterhjem.

Kvalitetsløftet legges frem samtidig som det pågår omfattende omstillings- og endringsarbeid i det kommunale barnevern, som følge av barnevernsreformen og ny barnevernslov. Komiteen viser også til at det stadfestes at det pågår en omfattende kompetansesatsing.

Komiteen har merket seg at det ligger et omfattende kunnskapsgrunnlag til grunn for arbeidet med kvalitetsløftet, herunder et betydelig antall innspillmøter, der også unge med barnevernserfaring har bidratt, i tillegg til ungdomsutvalget til Barnevernsinstitusjonsutvalget.

Komiteen vil understreke at barns beste og barns muligheter til å påvirke skal ligge til grunn for barnevernets arbeid.

3.2 Merknader til meldingsdelen

TILSTANDEN I BARNEVERNET I DAG

Komiteen viser til at situasjonsbeskrivelsen bekrefter behovet for å styrke og forbedre barnevernet på en rekke områder. Dette gjelder også barns opplevelse av å ikke bli tilstrekkelig lyttet til, og at mulighetene til å påvirke ikke er gode nok. Komiteen vil særskilt legge vekt på utfordringen ved at mange barn må vente lenge på tilbud, at de utsettes for flere og krevende flyttinger, og at de oftere enn jevnaldrende opplever helseplager. Barna opplever også å få dårligere skoleresultater og gjennomføring. Manglende samarbeid mellom velferdstjenestene og institusjoner som ikke klarer å ivareta omsorgen på en god nok måte, er også en del av situasjonen.

Komiteen har merket seg at det er en overrepresentasjon av barn i familier med store levekårsutfordringer i barnevernet. Særskilt nevnes også barn med problemer knyttet til kriminalitet, psykiske problemer og skadelig bruk av rusmidler, samt familier med opphopning av utfordringer knyttet til psykiske vansker og rusmiddelbruk.

Komiteen viser til at mange foreldre oppgis å oppleve kontakten med barnevernet som krevende og med en opplevelse av maktubalanse. På den annen side vises det også til at mange er fornøyde med hjelpetiltakene som støttekontakt, besøks hjem og nettverksmobilisering. Komiteen merker seg at regjeringen mener at det fortsatt bør vurderes om foreldrene får den hjelp og støtte de trenger.

Komiteen registrerer at antall årsverk i det kommunale barnevernet har økt med over 90 pst. fra 2010 til 2023, til 6 800 årsverk. Det høye gjennomtrekket av ansatte, som ifølge KS utgjør om lag 17 pst., gir imidlertid etter komiteens syn – stor grunn til bekymring. Rekrutteringsproblemer, arbeidspress og stress sammen med høyt sykefravær oppgis som hovedårsak, og svært mange opplever også vold og/eller trusler. Komiteen støtter de betydelige kompetansehevingstiltakene som omtales, og forventer at disse vil bidra til en bedre tjeneste for barn og familier, og en bedre og mer stabil arbeidssituasjon for ansatte. Komiteen vektlegger også Helsetilsynets klare syn på behovet for god styring og le-

delse av den daglige tjenesten, og den overordnede styringen fra kommunen.

Barnevernsutvalget viste til utfordringer knyttet til samhandling både med Bufetat og med velferdstjenester for øvrig, som helsetjenesten, Nav og skole. Komiteen anser det som svært viktig at dette bedres.

Komiteen viser til de betydelige utfordringene knyttet til Bufetats ivaretagelse av bistandsplikten, og at mange barn ofte ivaretas av kommersielle institusjoner, gjerne som enetiltak og gjennom enkeltkjøp. Komiteen merker seg at utredninger peker på utfordringer knyttet til motsetningen mellom å ha et tilstrekkelig og differensiert tilbud, og samtidig forventningen om høy kapasitetsutnyttelse og ressursstyring. Dessuten at et forsvarlig tilbud kan kreve at andre sektorer deltar, for eksempel når det gjelder barn med alvorlig psykiske lidelser. Komiteen har også merket seg at en undersøkelse fra Oslo Economics viste til at utfasing av kommersielle tilbud har bidratt til kapasitetsproblemer. Det vises også særskilt til at barna har større problemer enn før med psykisk uhelse, rusmiddelbruk og kriminalitet.

Siden 2021 har grunnkapasiteten økt med nærmere 70 plasser fram til høsten 2024. Komiteen viser til at regjeringen i tillegg til å ha fått utviklet en institusjonsstrategi mener at det særlig er et mål å øke kapasiteten i det statlige tilbudet. I tillegg ønsker regjeringen et langsiktig og betydelig innslag av ideelle aktører, og mener at det vil være behov for også private kommersielle aktører framover, med langsiktig kapasitet, av hensyn til bistandsplikt og kostnadskontroll.

For å styrke kunnskapsgrunnlaget for tiltak i barnevernet har komiteen merket seg at regjeringen har tatt initiativ til økt satsing knyttet til utsatte barn og unge, i samarbeid med Kunnskapsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet. Blant annet er det etablert tre forskningssentre som skal bidra til økt kunnskap og kompetanse for profesjoner som møter barn og unge daglig, som lærere, barnehageansatte, sosionomer, barnevernspedagoger og vernepleiere.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at Oslo som eneste kommune selv har ansvaret for institusjoner og fosterhjemstjenester m.m. i barnevernet, og at barnevernet dermed finansieres gjennom rammetilskuddet til kommunene. Fra 2023 ble tilskuddet økt med 20 mill. kroner. Ut over dette viser flertallet til at det i budsjettet for 2025 er prioritert tilskudd til å etablere et nytt MST-team i Oslo, som er et behandlingstiltak for familier med ungdom som har alvorlige relasjonsutfordringer. I tillegg har Oslo mottatt betydelige midler til forebyggende arbeid rettet mot barn og unge, som for eksempel beredskapsteam på skoler og kriminalitetsforebyggende, foreldrestøttende arbeid. I RNB foreslås det også

midler til å starte opp en-til-en oppfølging av unge som begår, eller har risiko for å begå alvorlig eller gjentagende kriminalitet. Flertallet viser til at departementet er i dialog med Oslo kommune om finansieringsordninger for barnevernet i Oslo, og til at det er nedsatt et ekspertutvalg som bl.a. skal vurdere tiltak som kan forbedre og forsterke samhandling mellom Barne- og familieetaten i Oslo kommune og det statlige barnevernet (Bufetat), og ser fram til resultatene av dette.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre viser til Innst. 57 S (2024–2025) om Endringer i statsbudsjettet 2024 under Barne- og familiedepartementet (tilleggsføring til det statlige barnevernet), hvor det står:

«Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre viser til at ansvaret for andrelinjebarnevernet i 2024 ble overført fra fylkeskommunene til statlige barnevernsregioner, med unntak av Oslo, som beholdt ansvaret for barnevernstjenestene i kommunen. Helt fra starten i 2004 har Oslo vært underfinansiert for sitt ansvar for andrelinjebarnevernet. I årene 2004–2015 ble tilskuddet til andrelinjebarnevernet i Oslo i hovedsak kun prisjustert, mens bevilgningen til Bufetat i tillegg til prisjustering også ble styrket i flere runder blant annet som følge av vekst i barnetall og satsinger. I 2016 ble imidlertid tilskuddet justert for vekst i barnebefolkningen, slik at Oslo har fått demografisk kompensasjon for årene etter 2015.»

Disse medlemmer viser til at underfinansieringen til Oslo fortsatt ikke er rettet opp.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser til at flertallet i familie- og kulturkomiteen i behandlingen av tilleggsbevilgningen til Bufetat i november 2024 slo fast at Oslo kommune skal ha en likeverdig finansiering med de andre barnevernstjenestene i landet, inkludert det statlige Barnevernet (Bufetat). Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre viste til at Oslo kommune har vært underfinansiert for sitt helhetlige ansvar over lang tid, og at begrunnelsene for de siste års økte bevilgninger til Bufetat også gjelder Oslo, uten at dette har vært hensyntatt. Ulikheten i finansiering mellom Bufetat og Oslo kommune har som konsekvens økt.

Disse medlemmer mener at regjeringen ikke bidrar til en likeverdig finansiering av Oslo kommunes helhetlige ansvar for barnevernet, når Oslo igjen utelates i forslaget til revidert nasjonalbudsjett. Disse medlemmer anser det som alvorlig at det ikke engang fremkommer av forslaget til revidert budsjett om tildelingen til Oslo har vært vurdert i budsjettarbeidet, og at regjeringen dermed ikke har etterlevd Stortingets krav om likeverdig behandling av Oslo kommune.

Disse medlemmer viser videre til at regjeringen i praksis anerkjenner at Oslo kommunes behov også

bør vurderes når bevilgningene til Bufetat endres, når det bevilges midler til et MST-team i Oslo. MST inngår som en del av andrelinjetjenesten i barnevernet, og Stortinget vedtok tilsvarende bevilgninger til Bufetat.

Videre støtter disse medlemmer bevilgninger til beredskapsteam i skoler og annet forebyggende arbeid, men bemerker at disse for Oslos vedkommende ikke er begrunnet i Oslo kommunes særegne ansvar på barnevernsfeltet. Kommuner i Bufetats regioner mottar også midler til disse formålene.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre viser til Innst. 110 S (2024–2025), til Meld. St. 29 (2023–2024) Fosterheim – ein trygg heim å bu i. Der var komiteen bekymret for kommuners brudd på bistandsplikten. Det er spesielt utbredt når barn og unge har sammensatte problemer, ofte med rus, psykiatri eller øvrige helsebehov. Disse medlemmer viser til at det de senere år har vært flere uheldige saker, hvor brudd på bistandsplikten har medført tragiske utfall. Brudd på bistandsplikten, kombinert med den rødgrønne regjeringens hindring av kommuner til å bruke tilbud fra private aktører, er i strid med behovet til barn og unge. Det viktigste er at barn får hjelp av riktige instanser, uavhengig av om det er barnevern, helsevesen eller andre. For disse medlemmer er det viktigste at barna får tilbud om relevant hjelp, ikke om det er offentlige eller private tilbydere. Disse medlemmer har gjentatte ganger tatt problemstillingen opp med statsråden, uten at det er påvist en bedring. Det vises blant annet til at det er sendt en rekke skriftlige spørsmål om svikt og svik i barnevernet. Flere rapporter har beskrevet utfordringene i barnevernet, noen av dem har omhandlet enkeltsaker, og de fleste har foreslått forbedringer. Mange av disse sakene viser tydelig at reelle tiltak må settes inn for å forbedre situasjonen, da utredninger ikke er nok.

Disse medlemmer har lenge jobbet for å få på plass en helhetlig helsekartlegging for barn og unge som barnevernet overtar omsorgen for. Det er kjent at mange barn i barnevernet ikke får den medisinske og helsemessige oppfølgingen som de trenger, da barnevernet ikke har tilstrekkelig kunnskap om barnets helsebehov. Dette gjelder både rus, psykiatri og øvrige helsebehov. Tidligere har regjeringen skult seg bak at det har vært mer krevende enn forutsett å etablere nye kartleggingsteam for helsekartlegging av barn i barnevernet. Regjeringen gjorde ikke rede for hvorfor det har vært mer krevende, eller om det er gjort tilstrekkelig fra regjeringens side for å etablere disse kartleggingsteamene. Disse medlemmer mener at innføring av helsekartlegging er et nødvendig tiltak for å sikre helsehjelp til barn og unge under barnevernets omsorg.

Komiteens medlem fra Fremskrittspartiet mener at det bør innføres en bedre oppgavedeling i barnevernet. Dagens modell er utydelig og ikke til det beste for barnet. Staten bør ha ansvaret for beslutninger om omsorgsovertakelser, da dette er et inngripende tiltak. Beslutninger om plassering i fosterhjem eller institusjon vil ofte oppleves som et tillitsbrudd mellom familier og barnevernet, slik det fungerer i dag. Ved å plassere slike beslutninger i det statlige barnevernet vil det kommunale barnevernet kunne fungere med forebygging og hjelpetiltak. Et slikt skille vil skape en tydelig rollefordeling og forhindre svikt i kommunikasjon mellom barnevern og familier.

Dette medlem viser til at det i komiteens høring kom innspill fra Organisasjonen for barnevernsforeldre. Der nevnes blant annet Landsbymodellen. Den tar utgangspunkt i en måte å definere fosterbarnsomsorgen på som ivaretar helhet, sammenheng, systematikk og individuell tilrettelegging – med en tydelig plassering av barnets behov i sentrum. Landsbymodellen er utviklet i Øygarden kommune, hvor dette medlem har fått se gode resultater. Modellen er i tråd med barnevernsloven, offentlige utredninger og relevant forskning. Dette medlem mener en slik tilnærming er positiv og kan være til nytte for barn som er under barnevernets omsorg. Flere kommuner bør vurdere å innføre en slik modell.

ÅPENHET OG TILLIT I BARNEVERNET

Komiteen viser til regjeringens oppfølging av Barnevernsutvalgets understreking av barnevernets behov for åpenhet og tillit, med tydelige avgrensninger knyttet til personvern. Komiteen støtter dette. Komiteen støtter også regjeringens særskilte initiativer for å ivareta foreldre med minoritetsbakgrunn og viser til at andelen barn med tiltak i barnevernet er større blant dem som er født utenfor Norge, enn hos barn uten innvandrerbakgrunn. Komiteen har merket seg at det fortsatt er behov for å styrke informasjonen om barnevernet, og at Barnevernsutvalget pekte på redaktørstyrte medier som viktig i denne forbindelse.

Slik det fremgår av proposisjonen, ser komiteen at det fortsatt er behov for å bedre samarbeidet mellom barn, foreldre og barnevernet. Komiteen er enig med departementet i at Bufdir må bidra til en tydeligere veiledning om dette, også med grunnlag i gode eksempler fra aktuelle kommuner. Komiteen støtter også at regelverket og mulighetene tydeliggjøres når det gjelder foreldres mulighet til å ha med en støtteperson i møte med barnevernet, og at mulighetene til bruk av tolk bedres. Komiteen støtter departementet i at det må stilles krav til bruken av brobyggere, uten at dette medfører en sertifiseringsordning.

Komiteen viser til behovet for større mangfold blant ansatte i barnevernet, og støtter at det vurderes tiltak som kan øke andelen menn og personer med minoritetsbakgrunn.

Komiteen støtter at det tilrettelegges for bedre oppfølging av foreldre når barn må flytte. Slik oppfølging kan ha positiv betydning for både omsorgssituasjonen og utviklingen til barnet. Komiteen støtter også at det – i samarbeid med KS – legges til rette for «brukerforum» i kommunene, og ser at dette kan bidra til styrket medvirkning.

Komiteen viser til at regjeringen vil gå videre med arbeidet med en egen rapportering om utvikling av rettstilstanden i barnevernet, også sett i lys av dommene mot Norge i EMD. Dette er i tråd med Barnevernsutvalgets forslag og støttes av komiteen.

Komiteen er enig med regjeringen i at befolkningen bør ha tilgang på oppdatert og kvalitetssikret statistikk om barnevernet. Komiteen viser til at Bufdir har fått i oppdrag å gjennomgå innholdet i kommunenes rapportering til Statistisk sentralbyrå (SSB) for å sørge for at rapporteringen inneholder viktig informasjon om dagens tilbud. Komiteen viser til departementets understrekning i proposisjonen av viktigheten av at kommunenes rapporteringskrav ikke økes unødige. Gjennomgangen av rapporteringen skal derfor gjennomføres i dialog med kommunene med flere.

Komiteen støtter at det innhentes erfaringer med ulike tiltak for større åpenhet i barneverns- og helsenemndene, og understreker at slike tiltak må treffe den rette balansen mellom mer åpenhet og hensynet til barns beste.

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene fra Venstre, framhevar at barnevernsloven på ein god måte styrker barns rett til medverknad i barnevernssaker, og klargjer at barnet skal vere ein aktiv deltakar i eiga sak. Det blir med dette tydeleggjort at barnevernet har eit ansvar for å sikre at barnet får høve til å medverke på ein måte som er tilpassa alder og utvikling, og at barnets synspunkt skal bli lagt vekt på i vurderinga av barnets beste.

Komiteen er positiv til at det i 2024 blei fastsett ei eiga medverknadsforskrift, som stiller klare krav til korleis barnevernet skal leggje til rette for medverknad gjennom heile saksgangen.

Komiteen er glad for at proposisjonen inneheld tiltak for å sikre barnevenlege prosessar i barnevernet. Det blir lagt vekt på at medverknad skal vere reell og meningsfull, ikkje berre formell, noko komiteen meiner er heilt avgjerande for å styrke barnas tillit til systemet. Proposisjonen peikar på at prosessane må bli tilpassa barns føresetnader, og at barna ikkje skal bli utsette for unødvendig stress eller belastningar. Komiteen

te en støttar òg forslaget om at barn skal kunne klage på vedtak om flytting, uavhengig av alder, då dette styrkjer barnets rettstryggleik og påverknad i eiga sak.

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Høgre, Senterpartiet, Framstegspartiet og Sosialistisk Venstreparti, meiner at pårørande til barn i barnevernet ofte er ein gløymt ressurs og har røynsler som det er viktig at barnevernet lyttar til og brukar for å forbetre tenestene sine. Det er viktig å vri tenestene frå eit problemfokus til å sjå etter ressursane til både barn og foreldre. Foreldre og føresette til barn i barnevernet har gjerne sjølv opplevd store belastningar og kriser, og treng sjølv hjelp og oppfølging. Fleirtalet meiner det i dag er for dårleg systematisk oppfølging av foreldre med barnevernsrøynsler, og meiner det er eit behov for å styrke oppfølginga.

Medlemene i komiteen frå Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti meiner det bør bli lagt til rette for at det blir oppretta dialogforum på lokalt nivå der foreldre med røynsler kan møte kvarandre og ha dialog med forvaltninga og det politiske nivået i kommunen. Tilsvarende fora bør bli oppretta for barn med røynsler frå barnevernet. Det bør i tillegg bli oppretta eit nasjonalt pårørandesenter for barnevernsforeldre, noko som fleire har etterlyst. Eit slikt senter vil kunne vere ein stad der foreldre kan få informasjon og støtte, og der departementet og direktorat kan få innspel og vurderingar.

Desse medlemene fremjar difor følgjande forslag:

«Stortinget ber regjeringa greie ut mogleheitene for eit nasjonalt pårørandesenter for barnevernet, gjerne i regi av ideelle stiftingar eller organisasjonar, og kome attende til Stortinget på eigna måte.»

Medlemene i komiteen frå Senterpartiet, Framstegspartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til forslaget i NOU 2023:7 om å opprette ein barnevernsportal som skal vere ein felles nettressurs der all informasjon om barnevernet blir samla på ein stad. Føremålet er at alle – borgarar, barn, foreldre, presse, forskarar – kan få tilgang på informasjon som omhandlar barnevernet på ein enkel og rask måte. Barnevernsportalen må innehalde både skildringar av oppgåvene og rollene til ulike aktørar, regelverk, ulike former for fagstøtte og rettleiarar til praksisfeltet, og statistikk og nøkkeltal for dei ulike områda. Ein barnevernsportal vil etter desse medlemene sitt syn gjere barnevernet meir ope og tilgjengeleg.

Desse medlemene fremjar difor følgjande forslag:

«Stortinget ber regjeringa greie ut dei økonomiske og administrative konsekvensane ved å opprette ein barnevernsportal, og kome attende til Stortinget på eigna måte.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at det allerede finnes flere nettsteder som inneholder aktuell informasjon. Disse medlemmer viser også til at KS og Oslo kommune nettopp lanserte en ny nettside hvaerbarnevernet.no, som retter seg mot de aktuelle målgrupper.

FOREBYGGENDE OG SAMORDNET HJELP TIL BARN OG FAMILIER

Komiteen viser til intensjonene i barnevernsreformen om å styrke tidlig innsats og forebyggende hjelp, gjennom helsestasjonen, barnehagen, skolen, og gjennom barnevernet, for å unngå at alvorlige utfordringer utvikler seg eller oppstår senere. Komiteen har også merket seg at regjeringen vil legge fram en stortingsmelding om sosial utjevning og mobilitet, der det vil vurderes tiltak på alle arenaer der barn og unge er.

Komiteen har merket seg at om lag halvparten av kommunene har vedtatt en forebyggende plan etter barnevernloven § 15-1, og i tråd med sitt ansvar for forebygging. Videre at dette nå følges opp blant annet ved erfarings- og kompetanseutveksling. Dessuten har komiteen merket seg at nær 60 pst. av kommunene i større grad enn før setter inn intensive tiltak for å hindre flytting av barn fra hjemmet, og at følgeevalueringen vil pågå ut 2027.

Samarbeid tjenestene imellom, slik barn og unge selv ønsker og som er til barnets beste, anser komiteen som et viktig bidrag til å styrke kvaliteten. Komiteen viser også til oppfølgingen knyttet til et styrket samarbeid mellom barnevern og helsetjenesten, gjennom Nasjonalt forløp for barnevern og tidlig kartlegging og utredning. Komiteen har merket seg behovet for bedre kompetanse og veiledning knyttet til familier, med hensyn til økonomiske utfordringer og dårligere levekår.

Komiteen viser til at regjeringen har varslet at laget rundt eleven og den tverrfaglige innsatsen rundt barnet skal styrkes, og anser dette som viktig. Det er en kjensgjerning at unge med barnevernstiltak i snitt har svakere resultater og lavere gjennomføring enn de uten. Komiteen viser også til tiltaket med skolelos, som målrettet tiltak.

Komiteen har merket seg at det fremmes forslag til mer treffsikre undersøkelser og tiltak i barnevernstjenesten. Det jobbes med bedre opplæring i undersøkelser og hjelpetiltak for å sikre en bedre kvalitet. Komiteen viser til lovbestemmelsen om at barn har rett til

ettervern fram til de fyller 25 år, og at det er nødvendig med økt innsats for å følge opp dette på en god måte.

Komiteen viser til regjeringens Opptrappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner, Prop. 36 S (2024–2025), der Statens barnehus står sentralt i arbeidet for å sikre at barns rettssikkerhet ivaretas, og at hjelpen til barn som er vitne til eller utsatt for vold og seksuelle overgrep, er godt koordinert. Barnehusene tilrettelegger for avhør og medisinske undersøkelser, tilbyr oppfølging og i noen tilfeller behandling, samt ivaretar koordinering av tverrfaglig og tverretattlig oppfølging.

Statens barnehus er etablert i alle politidistrikt etter at også Finnmark i 2024 fikk et eget barnehus, som skal inkludere et eget samisk barnehusstilbud.

Komiteen viser til at opptrappingsplanen tar høyde for å forsterke tilbudet innholdsmessig på en rekke områder, blant annet som oppfølging av evalueringer, og anser dette som svært viktig.

KOMPETANSE OG VEILEDNING I DET KOMMUNALE BARNEVERNET

Komiteen er enig i regjeringens mål, som tilsier at barn og familier skal bli møtt av stabile fagmiljøer med god kapasitet, erfaring og kompetanse, uavhengig av hvor i landet de bor. Komiteen understreker at det er kommunens øverste politiske og administrative ledelse som har ansvar for plikter som følger av barnevernsloven.

Komiteen har merket seg at regjeringen er kommet til at kommunene selv har best forutsetninger for å vurdere kompetansekravene i sin barnevernstjeneste, og at det er behov for å justere kravene, også som følge av mangel på arbeidskraft i de kommunale velferdstjenestene. Erfarne medarbeidere i barnevernet er en del av dette. Komiteen har også merket seg at regjeringen på denne bakgrunn foreslår å avgrense kompetansekravet om mastergrad til ledere og stedfortredere, og at kompetansebehovet i det kommunale barnevern for øvrig bør løses uten universelle og formelle krav til ansatte. Dessuten understrekes betydningen av personlig egnethet og erfaring, sammen med en speiling av mangfoldet som trenger hjelp og støtte.

Komiteen merker seg regjeringens syn på at ansatte med mastergradsutdanning også i framtiden vil være en naturlig del av det kommunale barnevern. Videre at det skal tilrettelegges for at mer kompetanseutvikling kan skje etter at man har begynt i jobb og etter en ny kompetansemodell. Komiteen har særskilt merket seg prøveordningen med et veiledet førsteår for nyansatte.

Det fremgår av proposisjonen at tilsynsmyndighetene over tid har avdekket feil og mangler, og det vises til at Helsetilsynet har pekt på situasjonen i det kommunale

le barnevern som bekymringsfull. Komiteen viser til at dette gjelder styrings- og ledelsesutfordringer, stor gjennomtrekk og utfordringer med rekruttering, høy arbeidsbelastning og kompetanseutfordringer. Dessuten pekes det på at jobben kan være emosjonelt belastende, og at en del utsettes for trusler og sjikane og høyt arbeidspress. Og det vises til eksempler med saker som omfatter sped- og småbarn, ungdom med psykiske problemer, rusmisbruk, mistanke om negativ sosial kontroll, seksuelle overgrep, mishandling og vold. Komiteen viser til at det er gjennomført flere tiltak de senere år for å møte utfordringene, særskilt som oppfølging av kompetansestrategien (2018–2024). Komiteen ser positivt på at arbeidet for å motvirke sårbarhet og bidra til sterkere fagmiljøer fortsetter.

Komiteen registrerer at regjeringen vil bidra til å styrke det interkommunale samarbeid for å bidra til sterkere fagmiljøer, og at man også særskilt vil stimulerer til at kommuner samarbeider om konkrete oppgaver, også uten å etablere felles tjeneste. At om lag 95 pst. av tjenestene nå har etablert fagfellesskap gjennom læringsnettverk, vitner etter komiteens syn om at dette tiltaket med fordel kan utvikles videre. Komiteen har merket seg at Bufdir har fått i oppdrag å etablere tettere dialog med både ansattes organisasjoner og utdanningsinstitusjonene om kompetansebehovet i barnevernet. Dette dreier seg om innhold i utdanningene, behov for deltidsstudier og innretting av praksisstudier. Når det gjelder videreutdanning for ansatte, støtter komiteen at man vurderer disse tilbudene nærmere, inkludert tilskuddsordningen, og hvorvidt master- og videreutdanninger blir påvirket av lovendringene.

Betydningen av styring og ledelse tilsier at komiteen støtter opp om rekken av tiltak som tilbys og utvikles knyttet til dette.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at i komiteens høring ble det reist spørsmål knyttet til redusert behov for lønnskompensasjon til kommunene, og vil påpeke at kompensasjonen gjelder lønnskompensasjon og ikke kompetansetiltak. Flertallet viser videre til at det er forutsatt brukt om lag 200 mill. kroner i 2025 til kompetansetiltak for ansatte i barnevernet. Midlene omfatter ulike støtteordninger og etter- og videreutdanningstilbud, inkludert tilskudd for å dekke kommunenes kostnader, når ansatte er i videreutdanning.

Flertallet har også merket seg at regjeringen legger til grunn at det fortsatt skal legges til rette for at ansatte kan prioritere videreutdanninger. Det er positivt at ordningen vurderes utvidet til å gjelde flere ulike utdanninger, videreutdanning for ledere og barnevernsfaglige masterutdanninger.

Flertallet har merket seg at KS og FO i høringen i komiteen har anbefalt at det utvikles nasjonale modeller for støtte til kompetanseutvikling i barnevernet, tilsvarende ordningen for skolesektoren. Videre at KS og FO understreker at kompetansetiltakene må ta utgangspunkt i kommunenes, tjenestenes, barnas og ansattes ulike behov, samt bidra til praksisnær og variert kompetanse. Flertallet støtter at det også for barnevernet vurderes nasjonale modeller for støtte til kompetanseutvikling, og at dette skjer i samsvar med det foreslåtte utgangspunktet.

Komiteen viser til behovet for samhandling mellom politi og barnevern, og ser positivt på at Bufdir og Politidirektoratet har utarbeidet nasjonale retningslinjer for sitt samarbeid.

Komiteen ser positivt på initiativene og samarbeidet knyttet til helsesatsingen i barnevernet, og viser til kartlegging og utredning av psykisk, somatisk og seksuell helse, tannhelse og rus, samt kartlegging og oppfølging av helsebehov når barn flytter ut av hjemmet. Komiteen har også merket seg arbeidet som er i gang for å håndtere tverrfaglig beredskap i krevende saker, bistand i enkeltsaker, bedre veiledningsmateriell og tiltak i saker som gjelder vold, bedring av kvalitet på sakkyndighetsarbeidet og kvalitetssikring av beslutningsgrunnlag i tvangssaker.

RETTSIKKERHET NÅR BARN HAR TILTAK UTENFOR HJEMMET

Komiteen vil understreke alvoret i beslutninger som innebærer at barn må flytte til fosterhjem eller institusjon, og at det er avgjørende for tilliten til barnevernet at beslutningene er riktige og ivaretar barns beste. Komiteen støtter at barnas «stemme» og opplevelser med barnevernet tillegges økt vekt, og at rettssikkerheten og tilbudet til barna fortsatt styrkes.

Komiteen viser til at Barnevernsutvalget pekte på svakheter med hensyn til å ivareta interessene og rettighetene til barn, mangel på informasjon og mulighet til å medvirke, for dårlig tilrettelagte tilbud, lite kontinuitet i relasjoner, stress og manglende forutsigbarhet. Komiteen viser til at det på enkelte områder er gjort regelendringer, og også lovendringer i ettertid, men at det fortsatt er åpenbare og betydelige behov for å styrke barnas rettigheter og medvirkning.

I forbindelse med behandling av fosterhjemsmeldingen «Fosterheim – ein trygg heim å bu i» uttrykte komiteen i Innst. 110 S (2024–2025) følgende:

«Komiteen viser til den varslede fremleggelsen av kvalitetsreformen i barnevernet våren 2025, hvor Barne- og familiedepartementet foreslår endringer som skal styrke barns medvirkning og rettsstilling. Komiteen mener i den forbindelse at aldersgrensen for partsrettigheter for barn bør vurderes senket fra 15 til 12 år, og

understeker viktigheten av barnets rett til å bli hørt. Komiteen viser til Barneombudets rapport 'Blod er ikke alltid tykkere enn vann', som også anbefaler at barn bør få partsrettigheter i barnevernssaker fra de er 12 år.»

Komiteen konstaterer at regjeringens vurdering er å beholde dagens aldersgrense på 15 år for partsrettigheter, og viser til at evaluering av dagens regler, tiltak for mer barnevennlige prosesser og arbeid med en advokatliste for barn vil bidra til å styrke barns rettsstilling, medvirkning og dermed barns beste. Det vises også til regjeringens forslag om å gi alle barn klagerett på vedtak om hjelpetiltak utenfor hjemmet, og flyttinger mellom barnevernstiltak.

Komiteen har merket seg at det vil bli gjort ytterligere arbeid for å sikre rettssikkerheten for vedtak om frivillige hjelpetiltak, særskilt grunnet skjevheten i maktforholdet mellom barnevernet og barn og foreldre.

Stortingets anmodningsvedtak av 10. juni 2021 nr. 1197 om å vurdere innføring av en ordning med andrehåndsvurdering av akuttvedtak er vurdert også av Barnevernsutvalget, og komiteen konstaterer at dette ikke anbefales.

Komiteen viser til at loven slår fast at barn og foreldre har rett til samvær etter en omsorgsovertakelse, med mindre noe annet er bestemt. Komiteen viser også til at Norge er kritisert av EMD for at samværet har vært for begrenset, og at målet om gjenforening blir forlatt for tidlig og uten tilstrekkelig begrunnelse. Samtidig har Barnevernsutvalget pekt på utfordringer med samvær der det ikke tas tilstrekkelig hensyn til barnets beste. Komiteen ser at departementet har bedt Bufdir bidra med retningslinjer som bedre ivaretar både barn og foreldre, og som legger til rette for gode samvær. Samtidig understrekes det at barnets medvirkning skal ivaretas.

Komiteen ser positivt på at regjeringen vil vurdere videre om regelverket er godt nok, slik at det ivaretar at barn blir tilstrekkelig beskyttet mot skadelig samvær, og viser til anmodningsvedtak av 14. januar 2025 nr. 440 om en utredning av hvordan man kan senke terskelen for at barnevernet kan stanse samvær som ikke er til barnets beste. Komiteen viste i Innst. 110 S (2024–2025) til bekymringer både fra barn, fosterforeldre og Barneombudet, og ser positivt på at den danske regelen om barns selvstendige rett til å be om samværsstans en periode blir del av vurderingen. Departementets forslag om midlertidig stans av samvær i tre uker støttes. Komiteen har merket seg at regjeringen – etter høring – ikke går videre med sitt forslag knyttet til sperrefrister når det gjelder gjentatte nemnds- og rettsprosesser, men at man vil fortsette arbeidet med øvrige mulige tiltak for å begrense de samme.

I samband med kontinuitet i oppfølgingen av barn har departementet valgt å ikke gå videre med Barnevernsutvalgets forslag om en ny barnevernsrepresen-

tantordning. Og komiteen har merket seg at nye tiltak for å sikre mer kontinuitet i oppfølging av barn som må flytte ut, anbefales å bygge på dagens system og ansvarsforhold. Komiteen har også merket seg at en ny ordning for å føre tilsyn vil bli vurdert, og at denne skal bidra til mindre skifte av tilsynsperson. Det varsles også nye initiativer for å styrke oppfølging av barn i fosterhjem og institusjon.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre viser til NOU 2023:7 Trygg barndom, sikker fremtid – Gjennomgang av rettssikkerheten for barn og foreldre i barnevernet, og støtter utvalgets anbefaling om at barnevernsloven § 11-1 endres slik at det fremgår at tilbud om opphold på omsorgssenter for enslige mindreårige asylsøkere skal gjelde for alle barn under 18 år.

Disse medlemmer viser til at dagens ordning, hvor kun barn under 15 år får omsorg gjennom barnevernet, har vært gjenstand for vedvarende kritikk fra blant annet FNs barnekomité. Siden 2007 har det vært et todelt system der barn under 15 år får barnevernets omsorg, mens barn mellom 15 og 17 år fortsatt plasseres i ordinære asylmottak under UDI. Disse medlemmer mener at denne forskjellsbehandlingen ikke er i tråd med barnekonvensjonens krav om ikke-diskriminering og barnets beste.

Disse medlemmer er enig med utvalget i at det er et klart behov for å etablere et likeverdig tilbud for barn under og over 15 år, og ser i likhet med utvalget med alvor på situasjonen for denne sårbare gruppen barn. Det er på høy tid at Norge sikrer at alle enslige mindreårige asylsøkere får den omsorgen og tryggheten de har krav på, uavhengig av alder.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Venstre følgende forslag:

«Barnevernsloven § 11-1 tredje og fjerde ledd skal lyde:

Tilbud etter første og annet ledd gjelder for barn som er under 18 år når de søker om beskyttelse.

Bestemmelsen gjelder også barn under 18 år som har flyktningstatus eller er innvilget midlertidig kollektiv beskyttelse.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Høyre viser til at det i internasjonale fora legges til grunn at vi har et alderstilpasset tilbud, med tettest oppfølging av de yngste, og at bo- og omsorgstilbudet for enslige mindreårige asylsøkere (EMA) under 15 år er nærmere regulert i barnevernsloven kapittel 11. Videre vises det til at tilbudet til EMA mellom 15 og 18 år er blitt styrket de senere årene. Det er lovregulert at Utlendingsdirektoratet har omsorgen for EMA som bor i mottak, og i forskrift er det gitt nærmere regler om inn-

holdet i omsorgsansvaret og oppfølgingen av ungdommene, samt krav til tilstrekkelig barnefaglig kompetanse. Tiltak er også iverksatt for å bedre situasjonen, inkludert økt bemanning, og en tilsynsordning for denne gruppen.

NY RETNING FOR INSTITUSJONSTILBUDET

Komiteen støtter regjeringens syn på at de fleste barn som trenger hjelp fra barnevernet, skal få det i egen familie. For øvrig er fosterhjem i nærmiljøet det foretrukne alternativ, mens noen barn likevel vil ha behov for en trygg ramme i institusjon.

Komiteen har merket seg utviklingen av en egen strategi for barnevernets institusjonstilbud: «Vårt felles ansvar – ny retning for barnevernets institusjonstilbud». Tilbudet skal være fleksibelt, helst i barnets egen region, og den nye retningen for tilbudet skal tilrettelegge slik at barna i mindre grad må flytte. Det foreslås å myke opp kompetansekravene for ansatte og tettere samarbeid mellom tjenestene. Et eget ungdomsutvalg og et profesjonsråd bidro til utredningen som strategien bygger på; NOU 2023:24 «Med barnet hele vegen – barnevernsinstitusjoner som har barnas tillit.» Komiteen har også merket seg regjeringens oppfølging av strategien og anser det som viktig å komme bort fra situasjonen med store problemer med bistandsplikten, og å bedre kostnadskontrollen.

Komiteen viser til at det skisserte utfordringsbildet bygger på Barnevernsinstitusjonsutvalget, områdegjennomgangen og rapporter fra Statens helsetilsyn. Disse viser at institusjonene ikke er godt nok rustet for å møte barnas sammensatte behov, og at det jobbes innenfor utilstrekkelige rammebetingelser, som også bidrar til stor gjennomtrekk av ansatte. I tillegg vises det til uklar ansvarsdeling og manglende hjelp fra andre tjenester. Komiteen viser til at Helsetilsynet eksempelvis har pekt på at noen barn med særlig store hjelpebehov, og som utgjør en fare for seg selv og andre, trenger tilbud Bufetat ikke har mandat og rammer for.

Komiteen vil særskilt påpeke at Bufetat rapporterer at flere barn har større og mer sammensatte behov enn før, og at et forsvarlig tilbud kun kan anskaffes som enkeltkjøp. Siden 2022 har omfanget av bistandsplikt økt, og dette er særlig knyttet til plasser i akuttinstitusjon og barn med høy risiko for videre utvikling av adferdsutfordringer. I budsjettårene 2022–2025 er det brukt 409 mill. kroner til økt kapasitet, og om lag 350 mill. kroner er varig styrking. Midlene er særlig brukt til styrking og omstilling av det statlige tilbudet, men også til økt tilbud fra ideelle aktører, og til inngåelse av avtaler om et betydelig antall plasser fra kommersielle leverandører.

Komiteen viser til at bistandsplikten er samfunnets sikkerhetsnett for å forhindre at barn blir stående

uten omsorg, og at det er viktig å forbedre tilbudet i tråd med Barneinstitusjonsutvalgets anbefalinger. Samarbeidet med den øvrige sektoren er særskilt viktig i den sammenheng. Komiteen har merket seg at tilgangen på helsehjelp knyttet til bruk av rusmidler styrkes, og at regjeringen vil at rusbehandling flyttes fra barnevernet til spesialisthelsetjenesten, samtidig skal barn med slike utfordringer som gjør at de trenger barnevernets tilbud, fortsatt få dette. Komiteen støtter arbeidet med et slikt retningsskifte.

Komiteen viser til at barnevernets oppgave ikke er å beskytte samfunnet mot barn som begår straffbare handlinger. Tiltak i barnevernets regi skal være til barns beste. Komiteen ser – som regjeringen – at det mangler gode tilbud til barn som har begått alvorlig kriminalitet, og ser positivt på at det er startet en pilot med et eget institusjonstilbud, i samarbeid med utdannings-, helse- og justissektoren. Komiteen har merket seg at det også vurderes hvordan soning med elektronisk kontroll kan gjennomføres i barnevernsinstitusjon.

Når det gjelder utviklingen av kommunale botiltak, har komiteen merket seg at regjeringen vil utrede om det bør åpnes for å bruke slike også ved omsorgsovertakelser og akuttvedtak. Komiteen har også merket seg at det jobbes videre med ideen om støttehjem.

Komiteen er enig i at mer fleksible institusjoner vil kunne gi barna et bedre faglig tilbud med færre flyttinger, bedre ivaretagelse av bistandsplikten og bedre kostnadskontroll. Det vises også til anmodningsvedtak 5. desember 2024 nr. 88:

«Stortinget ber regjeringen om i kvalitetsmeldingen for barnevernet foreslå tiltak for oppbygging av det statlige barnevernet, som gir økt kapasitet og beredskap, og som skal kunne bidra til å redusere behovet for dyre enkeltkjøp.»

Komiteen har merket seg at et ekspertutvalg nå skal bidra til å sikre effektiv styring og forvaltning, inkludert samarbeid med barne- og familieetaten i Oslo. Komiteen har også merket seg at arbeidet med beskyttelse mot rusmidler skal styrkes, blant annet gjennom krav til økt kompetanse, og at det vil bli foreslått endringer tilpasset en ny faglig innretning. Komiteen ser positivt på at den nye foreslåtte innretningen av institusjonstilbudet vil kunne medvirke til at flere barn kan få tilbud i egen region.

Komiteen har merket seg at bedre helsekartlegging og helsehjelp er forutsatt å være en viktig del av den nye institusjonsstrategien. Og at bruk av individuell plan vurderes videre med sikte på økt bruk. Komiteen har videre merket seg at arbeidet og planene med helseteam og de faglige tilbudene ivaretas av Bufdir og Helsedirektoratet, i samarbeid med de regionale helseforetakene.

Komiteen viser til omtalen av adgang til inngrep for å beskytte barna. Det vises også til at den digitale utviklingen har ført til risikoadferd. Videre vises det til at både Barneinstitusjonsutvalget og Helsetilsynets gjennomgang av saker der barn har mistet livet, viser at handlingsrommet for å avverge at barn utsettes for skade, oppfattes uklart. Komiteen vil understreke alvorret, og viser til at det forslås lovfesting rundt fysisk inn gripen, og at Bufdir skal utarbeide nytt nasjonalt rundskriv om rettigheter og inngrep for å bidra til felles forståelse og praktisering. Det vises også til behovet for at inngrep må vurderes individuelt.

Komiteen har merket seg at behovet for et styrket grunnlag for skolemestring og -gjennomføring følges opp i samarbeid med Kunnskapsdepartementet, og at dette temaet også var sentralt for Barneinstitusjonsutvalget. Komiteen merker seg også at den nye opplæringsloven kan ha stor og god betydning for ungdom i barnevernet pga. rett til fullført og bestått opplæring uavhengig av alder.

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Høgre, Senterpartiet, Framstegspartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) blei skipa i 2004 som følge av ei overføring av ansvar og oppgåver frå fylkeskommunane til staten innafor barne- og familievernet. Bufdir er i dag både fagleg rådgjevar, skal sette i verk vedteken politikk, forvaltar av lov og regelverk, og etatsstyrar for familievern og det statlege barnevernet. Fleirtalet viser til at det ikkje tidlegare er gjort ein heilskapleg gjennomgang av dagens organisering av det statlege barnevernet. Fleire offentlege dokument og utgreiingar har stilt spørsmål ved dagens organisering. Fleirtalet viser til at Barnevernsutvalet i NOU 2023:7 Trygg barndom, sikker framtid, foreslo å skilje Bufdir som fagdirektorat organisatorisk frå Bufetat som etatsstyrar. Barnevernsinstitusjonsutvalet i NOU 2023:24, Med barnet hele vegen, meinte òg at kombinasjonen av rollene som fagdirektorat og etatsstyrar kunne bidra til å svekke tilliten til det statlege barnevernet. Fleirtalet er einige med tilrådingane frå dei to offentlege utvala og meiner at dagens organisering må bli endra. Fleirtalet viser òg til at områdegjennomgangen av institusjonsbarnevernet i 2024 fann utfordringar ved dagens styring av det statlege barnevernet knytte til styring og kontroll. Fleirtalet meiner dagens styring og organisering skapar uklare styringslinjer og risiko for rollekonflikt. Fleirtalet meiner difor at Bufdir bør bli reindyrka som eit reint fagdirektorat, med ansvar for fagleg rådgjeving, forvaltning og utvikling innan barnevern, familie og likestilling.

Fleirtalet peikar på at det bør vere eit klart skilje mellom fagleg utvikling og tenesteyting, og at ansvaret for drift og eigarskap til barnevernsinstitusjonar bør bli

flytta ut av Bufdir. Fleirtalet meiner at dette vil styrkje den faglege uavhengigheita og gjere det mogleg å utvikle betre, meir kunnskapsbaserte tenester for utsette barn og unge.

Fleirtalet meiner at ei slik omorganisering også vil gjere det lettare å føre uavhengig kontroll og tilsyn, og understrekar at rettstryggleiken til barn i barnevernet må stå i sentrum for all organisering og utvikling av tenestene.

Fleirtalet viser til at regjeringa har sett ned eit ekspertutval som skal vurdere dagens organisering og styring av det statlege barnevernet. Utvalet skal greie ut minst éin modell som skil rolla som fagdirektorat og etatsstyrar. Rollene til Bufdir som godkjenningssmynde, kontrollmynde og verksemdseigar skal bli særleg vurderte. Fleirtalet merkar seg at utvalet skal levere rapporten sin innan 1. oktober 2025. Fleirtalet ser fram til at rapporten blir lagd fram, og meiner det hastar med å få til endringar i organiseringa av det statlege barnevernet.

Fleirtalet fremjar difor følgjande forslag:

«Stortinget ber regjeringa fremme forslag om ny organisering av det statlege barnevernet, med bakgrunn i ekspertutvalets rapport, der det er eit tydeleg skilje mellom fagdirektorat og etatsstyring.»

Medlemene i komiteen frå Senterpartiet meiner vidare at ansvaret for barnevernsinstitusjonane med fordel bør vere organisert meir regionalt, i tråd med prinsippet om nærleik til tenestene og styrka lokalt ansvar. Dette vil kunne bidra til betre forankring, betre tilpassing til lokale forhold og betre oppfølging av barn og familiar.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at regjeringen den 20. desember 2024 oppnevnte et utvalg som skal gjøre en helhetlig gjennomgang av dagens organisering av det statlige barnevernet, og rollene til Bufdir og Bufetat. Utvalget skal levere sin rapport den 1. oktober 2025, og disse medlemmer vil avvente rapporten når det gjelder avklaring av fremtidig organisering.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, vil trekke frem at det er barnevernstjenesten sin oppgave å beskytte barn mot vold og overgrep, også i tilfeller hvor det for eksempel er en pågående politietterforskning eller mekling hos familievernet. Flertallet viser til rapporten «Utredning om bedre samordning av barnevernsloven og barneloven» fra Institutt for offentlig rett ved Universitetet i Oslo som ble avgitt etter oppdrag fra Barne- og familiedepartementet. Utredningen anbefalte blant annet å gi barneverns- og helsenemnda kompetanse til å overføre

barnets bosted til den andre forelderen dersom vilkårene for omsorgsovertakelse er oppfylt. Flertallet viser til at utredningen var på høring høsten 2024, og at departementet jobber videre med å vurdere forslagene i utredningen.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser videre til anmodningsvedtak nr. 514, 515, 516 og 517 (2024–2025) fra 18. mars 2025, og at oppfølgingen må vurderes samlet.

Eit tredje fleirtalet i komiteen, alle unntatte medlemmene fra Arbeiderpartiet, er opptatt av at barn skal bu i trygge og heimlege omgjevnader, og så langt det let seg gjere få sleppe å flytte vekk frå sitt kjente og nære heimemiljø.

Dette fleirtalet viser til NOU 2023:24 Med barnet heile vegen, der det blei foreslått at fleire barn over 15 år som treng omsorgstiltak, bør få høve til å bu i kommunale butiltak i staden for institusjon eller fosterheim. Utvalet sjølv skreiv:

«Terskelen for å benytte et kommunalt botiltak vil være lavere enn for å flytte en ungdom i fosterhjem eller institusjon og økt bruk kan bidra til at færre unge blir boende for lenge i høykonflikt og med utilstrekkelig omsorg. Det vil også være mer fleksibelt med tanke på når barn og foreldre faktisk kan bo sammen eller tilbringe tid sammen. Utvalget mener at dersom et kommunalt tiltak er til barnets beste, må det kunne benyttes uavhengig av om foreldrene samtykker (hjelpetiltak) eller motsetter seg tiltaket (omsorgstiltak). Det avgjørende bør være hvilket tiltak som best møter barnets behov.»

Dette fleirtalet merkar seg at fleire av høyringsinstansane støttar forslaget, og at Bufdir har gjennomført ei utgreiing på vegner av BFD der dei tilrår å også opne for bruk av kommunale butiltak for barn der barnevernet har overtatt omsorga (Utredning av tiltaksporteføljen for barn som trenger tiltak utenfor hjemmet. Bufdir, 2023).

Medlemene i komiteen frå Senterpartiet fremjar difor følgjande forslag:

«Barnevernsloven § 5-3 første ledd skal lyde:

Når barneverns- og helsenemnda treffer vedtak om omsorgsovertakelse, skal det fremgå av vedtaket om barnet skal bo i et kommunalt botiltak, fosterhjem eller i en barnevernsinstitusjon. Nemnda kan bestemme at barnet skal bo i en opplærings- eller behandlingsinstitusjon dersom det er nødvendig fordi barnet har nedsett funksjonsevne. Nemnda kan i særskilte tilfeller også bestemme at barnet skal bo i et omsorgssenter, jf. kapittel 11.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet støtter lovforslaget om å innføre kommunalt botiltak med døgnbemanning, som et nytt barnevernstiltak. Disse medlemmer mener imidlertid at et forslag om å utvide bruken av slike tiltak ved omsorgsovertakelser vil måtte kreve lovmessige forberedelser, inkludert høring av berørte aktører. Ikke minst gjelder dette kommunenes muligheter for å kunne følge opp både økonomisk og bemanningsmessig.

Fleirtalet i komiteen, medlemmene fra Høyre, Senterpartiet, Framstegspartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til forslaget om støtteheim for barn som bur på institusjon. Dette var eit viktig forslag frå Ungdomsutvalet, som blei nedsett av regjeringa i samband med nedsetting av Barnevernsinstitusjonsutvalet (NOU 2024:23). Fleirtalet ønskjer å takke Ungdomsutvalet for godt arbeid og gode tilrådingar. Fleirtalet registrerer at departementet foreslår å tydeleggjere tilgangen til å bruke støtteheim for barn som bur i tiltak utanfor heimen, men gir ingen plikt til kommunane til å skaffe støtteheimar til barn på institusjon. Fleirtalet registrerer òg at departementet vil vurdere korleis tilbod om støtteheimar for barn på institusjon kan bli innretta, og forventar at dette blir følgt opp. Fleirtalet meiner det bør bli etablert pilotar i alle regionar for å få eit best mogleg kunnskapsgrunnlag.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet støtter at det i forbindelse med etablering av ny innretting av institusjonstilbudet vurderes pilotering av støttehjem. Dette må eventuelt være tilrettelagt både hva gjelder økonomi og i samråd med kommunene. I denne sammenheng viser disse medlemmer også til arbeidet i den nedsatte kommunekommisjonen, som dreier seg om det som allerede oppleves som for stor styringsiver og krav fra staten.

Medlemene i komiteen frå Senterpartiet, Framstegspartiet og Sosialistisk Venstreparti vil understreke at fleire tiltak må på plass for sikre ei tilstrekkeleg forsvarleg og rettstrygg fyrstelinjeteneste i barnevernet. Det må sikrast meir stabilitet i tenestene og sterke fagmiljø, men også ei breidde i kompetanse og erfaring – særleg er dette viktig i dei mest komplekse og alvorlege sakene. Desse medlemmene meiner ein må ha fleire tverrfaglege vurderingar i desse sakene enn det som har vore tilfelle i dagens barnevern. Det trengs både barneverns- og sosialfagleg kompetanse, men også helsekompetanse, minoritetskompetanse, juridisk kompetanse m.m.

Desse medlemmene meiner det er avgjerande å avdekke utfordringar hos barn og familiar så tidleg som mogleg. Barn og foreldre må bli møtt av tilsette på ein tillitsfull måte og ikkje på ein måte der ein føler seg ob-

servert, stigmatisert eller overvaka. Det er også avgjerande at dei tilsette har tverrfagleg erfaring, relasjonskompetanse og evna til innleving, forståing og empati. Tidleg innsats gir betre utviklingsmoglegheiter for barnet og reduserer behovet for meir inngripande tiltak seinare. Det er særleg avgjerande at helsepersonell i kommunen blir inkluderte som sentrale aktørar i det tverrsektorielle samarbeidet rundt barnet, og at deira observasjonar og vurderingar i større grad må få betydning for både utgreiing og tiltaksutforming.

Desse medlemene meiner det bør bli sett i gang forsøk i det kommunale barnevernet med eit praksisorientert tverrfagleg team med spisskompetanse. Teamet bør gjere undersøkingar, vurderingar og bringe fram naudsynt fagleg, klinisk kunnskap om utsette barn og familiar sine problem, ressursar og behov. Målet må vere å få fram kvalifiserte vurderingar av omsorgssituasjonen til barnet og kva hjelp barnet og familien treng. Vurderingane bør bli grunnlag for vidare handsaming i barnevern og hjelpeapparat.

Desse medlemene fremjar difor følgjande forslag:

«Stortinget ber regjeringa i eit samarbeid med KS legge til rette for at kommunar og barnevernstenester som ønskjer det, i 2026 kan sette i gang forsøk med praksisorienterte tverrfaglege team med spisskompetanse som kan få fram naudsynt fagleg, klinisk kunnskap om utsette barn og familiar sine problem, ressursar og behov. Stortinget skal informerast om forsøka på eigna måte.»

Medlemene i komiteen frå Senterpartiet, Framstegspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre viser til forslaget om helseteam knytt til barnevernsinstitusjonane. Desse medlemene meiner dette er ein grunnleggande del av ny innretting for barnevernsinstitusjonar, og er bekymra for at utrullinga ikkje har rask nok framgang. Desse medlemene merkar seg at departementet skriv at det er eit mål at det er inngått avtalar mellom Bufetat og helseforetaka om korleis helseteam kan bli etablert for det eksisterande institusjonstilbodet innan utgangen av 2026. Det er usikkert om det er avtalane eller helseteama som skal vere oppretta innan den tid. Desse medlemene meiner det hastar å sikre helseteam knytt til kvar barnevernsinstitusjon.

Komiteens flertall, medlemmene frå Arbeiderpartiet og Høyre, viser til det pågående arbeidet hvor de regionale helseforetakene er bedt om å planlegge for at alle barnevernsinstitusjoner skal være tilknyttet et ambulant spesialisthelsetjenestetsteam forankret i psykisk helsevern for barn og unge. Flertallet viser også til at BFD og HOD samarbeider om oppfølgingen, og støtter forslaget.

Komiteen fremjar følgjande forslag:

«Stortinget ber regjeringa så snart som mogleg syte for at alle barnevernsinstitusjonar er knytte til eit helseteam.»

Medlemene i komiteen frå Senterpartiet og Framstegspartiet viser til forslag frå Barnevernsinstitusjonsutvalet, NOU 2023:24, om å etablere eit eige sikkerheitspsykiatrisk tilbod for barn under 18 år ved mistanke om eller konstatert alvorleg psykisk lidning og valdsåtfærd. Desse medlemene meiner det er på høg tid at det blir oppretta eit slikt tilbod i Noreg.

Komiteens medlemmer frå Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til det pågående arbeidet knytta til sikkerhetspsykiatrisk tilbod for barn under 18 år og at de regionale helseforetakene allerede har utredet behov og organisering av tilbudet til barn og unge. Disse medlemmer støtter forslaget.

Fleirtallet i komiteen, medlemene frå Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Framstegspartiet og Sosialistisk Venstreparti, fremjar følgjande forslag:

«Stortinget ber regjeringa snarast opprette sikkerheitspsykiatrisk tilbod for barn under 18 år.»

Medlemene i komiteen frå Senterpartiet og Framstegspartiet viser til Barnevernsinstitusjonsutvalet, NOU 2023:24, som er tydeleg på behovet for fleire langtidsplassar i barne- og ungdomspsykiatrien. Desse medlemene viser òg til forslaget i NOU-en om at psykisk helsevern for barn og unge får plikt til å prioritere barn i barnevernsinstitusjonar. Dette vil krevje ei endring i prioriteringsforskrift, prioriteringsretteljar m.m.

Desse medlemene fremjar difor følgjande forslag:

«Stortinget ber regjeringa sikre at langtidsopphald for barn med store og samansette behov blir varetatt i den varsla kapasitetsauka i døgnplassar i BUP, og gi helseforetaka plikt til å prioritere barn i barnevernsinstitusjon, og kome attende til Stortinget på eigna måte.»

Medlemene i komiteen frå Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti meiner at kommunen sin eigenandel på institusjonstiltak bør bli redusert. Ein må sikre at økonomiske omsyn ikkje hindrar at barn med behov for institusjonsplass får tilbod om dette. Kommunane må framleis ha økonomiske insentiv til å arbeide førebyggjande.

Desse medlemene fremjar difor følgjande forslag:

«Stortinget ber regjeringa følgje opp forslaget i NOU 2023:24 om å redusere den kommunale eigenandelen på institusjonstiltak og kome tilbake til Stortinget på eigna måte.»

Medlemene i komiteen frå Senterpartiet og Framstegspartiet viser til forslaget i NOU 2023:24 om at Bufdir skal sette i gang ein heilskapleg gjennomgang av krav og føringar som er pålagde barnevernsinstitusjonar, og gjere ei samla vurdering av konsekvensane for drifta av institusjonane. Målet er å fjerne krav som ikkje fører til auka kvalitet for det einskilde barn. Desse medlemene forventar at regjeringa følgjer opp dette forslaget.

Desse medlemene viser til dei ulike fagmodellane som blir brukt på institusjonar, og at Barnevernsinstitusjonsutvalet, jf. NOU 2023:24, fekk innspel om at Omsorgs- og endringsmodellen har ført til fagleg tryggleik hos tilsette, men at det er lite forskning på effekten av dei ulike modellane. Utvalet understrekar kor viktig det er at fagmodellar som blir prøvde ut i institusjonar, er fleksible nok til å tilpasse seg behova til barna. Desse medlemene meiner, som utvalet, at bruken av fagmodellar ikkje må gå ut over normalitet, ressursfokus og barna si oppleving av å ha ein heim. Desse medlemene er einige med utvalet i at fagmodellane må bli utvikla vidare med føremål om utviklingsstøtte, kor samarbeid med helseteamet inngår i den heilskaplege tilnærminga. Utpøving av fagmodellar må bli følgjevaluert, og det er særleg viktig at evalueringa inkluderer korleis livskvaliteten til barna blir påverka på sikt.

Desse medlemene fremjar difor følgjande forslag:

«Stortinget ber regjeringa om å gjennomføre ei evaluering av OEM (Omsorgs- og endringsmodellen) og andre nytta fagmodellar i barnevernsinstitusjonar, der også vurderinga frå barna kjem fram, og sikre at fagmodellar blir utvikla med føremål om utviklingsstøtte i tråd med ny retning for institusjonsbarnevernet. Stortinget må bli informert om evalueringa på eigna vis.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti anser at felles faglig praksis er nødvendig for at personalet skal kunne yte god omsorg og utviklingsstøtte og gi barna systematisk oppfølging og et trygt og forutsigbart tilbud, jf. Prop. 83 L (2024–2025). Disse medlemmer viser til at det skal legges til rette for at alle institusjoner jobber innenfor en felles, overordnet faglig ramme, og at evaluering av dagens praksis vil være del av det videre utviklingsarbeidet.

3.3 Merknader til proposisjonsdelen

MENNESKERETTSLIGE FORPLIKTELSE

Komiteen viser til at både Grunnloven og folkerettslige forpliktelser gir betydelige rettslige grenser for barnevernsloven, og at FNs barnekonvensjon og Den europeiske menneskerettskonvensjon ved motstrid skal gå foran annen lovgivning, jf. menneskerettsloven § 3. Komiteen har merket seg omtalen i proposisjonen av EMKs artikkel 8 om rett til privatliv og artikkel 6 om retten til rettferdig rettergang. Komiteen viser også til omtalen av rettighetene til urfolk, nasjonale minoriteter m.m. og konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne.

ØKT KLAGERETT FOR BARN

Komiteen viser til at forslaget om å gi økt klagerett bidrar til å styrke barns medvirkning og rettssikkerhet ifm. flyttevedtak, og at denne lovfestede retten også skal omfatte vedtak om opphold i fosterhjem eller institusjon i annet land som hjelpetiltak. Komiteen støtter dette, og vil også understreke behovet for en styrket veiledningsplikt og en høy prioritering av slike saker.

OPPFØLGING AV FORELDRE ETTER

OMSORGSOVERTAKELSE

Komiteen viser til at det følger av både norsk rett og EMK artikkel 8 at omsorgsovertakelser i utgangspunktet er midlertidige, og at barnevernstjenesten skal jobbe for gjenforening. Komiteen har merket seg departementets forslag om å lovfeste at barneverns- og helsenemnda, der det er grunnlag for det, skal angi hvor lenge det antas at omsorgsovertakelsen vil vare, og hvilke behov for støtte og utvikling foreldrene har. Komiteen støtter en økt oppfølging av foreldrene, slik det fremgår av forslaget, uten at det skal kunne tolkes som en garanti eller krav for tilbakeføring.

Komiteen har merket seg at departementet foreslår en ny § 8-7 i loven, som gir barnevernstjenesten en plikt til å tilby oppfølging av foreldre og barn når et vedtak om omsorgsovertakelse oppheves. Komiteen støtter dette.

ADGANG FOR BARNEVERNSTJENESTEN TIL Å STANSE SAMVÆR

Komiteen viser til at barnekonvensjonen gir barn rett til kontakt og regelmessig samvær med sine foreldre, med mindre det er i strid med barnets beste. Omfanget skal baseres på en konkret vurdering, jf. § 7-2 i barnevernsloven, og hensynet til barnets beste er overordnet i vurderingen. Komiteen viser videre til at loven i dag ikke har hjemmel til å stanse fastsatt samvær, men at det i akutsituasjoner er brukt en ikke lovfestet nø-

drett. Komiteen støtter at barnevernstjenesten gis en klar hjemmel til å stanse samvær når det er til barnets beste, og viser til at dette også er en oppfølging av anmodningsvedtak nr. 440 av 14. januar 2025.

Komiteen har merket seg at departementet ønsker å utrede videre spørsmålet om ivaretagelse av barn som har sterk motstand mot samvær. Komiteen viser for øvrig til barns rett til medvirkning, jf. gjeldende barnevernslov § 1-4. Komiteen støtter departementets forslag om å gi barnevernstjenesten hjemmel til å vedta tilsyn under samværet og at et vedtak om samværsstans eller tilsyn under samvær skal godkjennes av nemnda snarest. Komiteen støtter også at det synliggjøres i loven at barnevernstjenesten har plikt til å vurdere behovet for det midlertidige vedtaket om samværsstans fortløpende.

Komiteen viser til behovet for å kunne senke terskelen for at barnevernet skal kunne stanse samvær, og at dette er fulgt opp på to måter:

- I lovforslaget § 7-7 første ledd om hjemmel for midlertidig samværsstans er terskelen for stans av samvær senket sammenlignet med høringsforslaget, ved at vilkåret ble endret fra «vesentlig skadelidende» til «skadelidende» for barnet.
- I tillegg varsles det i kap. 7.4.4 i proposisjonen at det skal utredes om barnevernsloven skal ha en egen ordning for barn som har sterk motstand mot samvær. Dette er en utredning som blant annet vil omfatte terskelen for stans av samvær.

Komiteen støtter den foreslåtte endringen og vil understreke betydningen av arbeidet med ytterligere tiltak, slik det varsles i proposisjonen.

Komiteen vil påpeke viktigheten av at det i saker med dokumentert partnervold og hvor voldsutøver har fått besøks-/kontaktforbud eller besøksforbud mot den utsatte forelderen, så bør heller ikke utøver ha direkte kontakt med barna. I situasjoner hvor det er besøks-/kontaktforbud e.l., må det i de tilfellene det likevel skal være kontakt, sikres at kontakten mellom den voldsutøvende forelderen og barna alltid går via en voksenperson som er trygg for barnet, og som har nødvendig kompetanse eller opplæring til å forstå hva som skal formidles til barnet og ikke.

STABILITET I FOSTERHJEM

Komiteen viser til Meld. St. 29 (2023–2024) Fosterheim – ein trygg heim å bu i og Innst. 110 S (2024–2025), der stabilitet i fosterhjem ble grundig behandlet.

Komiteen har merket seg at departementet ønsker å tydeliggjøre barnevernstjenestens omsorgsansvar i loven, og at det innebærer å ta alle avgjørelser på vegne av barnet, som ellers ligger til foreldrene både praktisk og rettslig, så fremt de ikke ligger til vergen eller til restforeldresansvaret. At fosterforeldre med forslaget får rett

til å ta tilsvarende avgjørelser, er etter komiteens oppfatning i tråd med barnets beste. Komiteen viser også til departementets forslag om at det gjøres endringer i pasient- og brukerrettighetsloven, opplæringslova, privatskolelova og barnehageloven i samme hensikt, og at dette skal gi barnevernstjenesten, fosterforeldre og institusjoner der barnet bor, rett til å ta avgjørelser på vegne av barnet.

Komiteen har merket seg at det foreslås å lovfeste at barnevernstjenesten skal gi økonomisk godtgjøring og utgiftsdekning til fosterforeldre, og at Bufetat skal ivareta ansvaret for fosterhjem etaten tilbyr. Videre har komiteen merket seg at det lovfestes at fosterforeldre skal ha godtgjøring for å kompensere for manglende opptjening av tjenstepensjon når de pga. oppdraget helt eller delvis ikke er i annet arbeid.

Komiteen viser til at det i statsbudsjettet for 2025 er bevilget 63,5 mill. kroner til kompensasjon til kommunene, som tilsvarer halvårsvirkningen av en pensjonssparing på 5 pst. av frikjøpsbeløpet, etter utgifter og arbeidsgiveravgift. Endringene i barnevernsloven er planlagt å gjelde fra 1. januar 2026, og økningen i 2025-budsjettet er ment å støtte opp under implementeringen av lovendringen, slik at kommunene skal kunne rekke å reforhandle alle fosterhjemsavtaler innen plikten trer i kraft. Komiteen forventer at kommunene vil bli kompensert med full årseffekt fra og med 2026.

Komiteen konstaterer at det foreslås å gi fosterforeldre en generell rett til å klage på vedtak om flytting etter § 5-5, jf. lovforslaget § 9-8 andre ledd.

For å legge bedre til rette for samarbeid mellom politi og barnevernstjenesten har komiteen merket seg at det foreslås å ta inn i loven at barnevernstjenesten uten hinder av taushetsplikt skal gi informasjon til politiet så snart som mulig når det vurderes, treffes, endres eller oppheves vedtak om skjult adresse i samsvar med barnevernsloven eller vedtak om gradering av opplysninger, jf. folkeregisterloven § 10-4 (adresesperre).

Komiteen viser til den brede enigheten i Innst. 110 S (2024–2025) ved behandlingen av Meld. St. 29 (2023–2024) Fosterheim – ein trygg heim å bu i, og understreker viktigheten av at denne følges opp med konkrete tiltak og nødvendige ressurser.

Komiteen mener det er avgjørende at regjeringen følger opp følgende momenter fra meldingen:

- Utredning av når det inntreffer rett til familieliv mellom barn og fosterforeldre, og hvilke rettigheter som følger med denne retten.
- Forslag om at barn i fosterhjem uavhengig av partsstatus skal få rett til å klage på tilbakeføring.
- Forslag om at fosterforeldre skal få rett til å klage på tilbakeføring.
- Vedtaket om å utrede de administrative, økonomiske og faglige konsekvensene av å innføre bistandsplikt for spesialiserte fosterhjem.

- Hvordan man kan stanse samvær som ikke er til barnets beste, inkludert en vurdering av barns egen rett til å stanse samvær midlertidig, jf. dansk modell.
- Vurdering av en grense for når og hvor ofte barnevernet skal vurdere andre tiltak, jf. den svenske modellen, som har en 2-årsgrense for vurdering av eventuell tilbakeføring, eller om andre barnevernstiltak er mer hensiktsmessige.

Komiteen understreker at disse tiltakene må følges opp med tilstrekkelige økonomiske og faglige ressurser, og at fremdriften må evalueres jevnlig.

BISTANDSPLIKT FOR FOSTERHJEM

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre viser til at i dag venter 360 barn på å få plass i et fosterhjem. Det er en svært alvorlig krise, som kan få store konsekvenser for det enkelte barnet på sikt. Et samlet fagfelt – både offentlige og ideelle aktører – er tydelige i sitt budskap: bistandsplikten må på plass for at barn med store og sammensatte behov skal få muligheten til å vokse opp i et stabilt hjem og ikke fortsette å ha livet sitt satt på vent.

Disse medlemmer påpeker at for noen av de mest sårbare barna – barn med omfattende helse- og omsorgsbehov – er spesialiserte fosterhjem et viktig alternativ til institusjon. Denne boformen gir barna mulighet til å leve i en familiesituasjon, med tett oppfølging og rammer tilpasset deres behov. Det gir en mer normal hverdag i en ellers krevende livssituasjon. Dette er komplekse oppdrag. Fosterfamiliene trenger et faglig fellesskap og stabil støtte for å kunne stå i oppgaven over tid. Når bistandsplikten mangler, blir det vanskelig å opprettholde og utvide tilbudet.

Disse medlemmer viser til at partiene Høyre og Venstre i Innst. 110 S (2024–2025) fremmet forslag om at Stortinget skal be regjeringen fremme forslag om at Bufetat skal ha bistandsplikt for spesialiserte fosterhjem.

Disse medlemmer er fortsatt bekymret for at spesialiserte fosterhjem ikke vil bli et tiltak som tas i bruk i større utstrekning, hvis det ikke innføres en bistandsplikt.

ALDERSGRENSE FOR PARTSRETTIGHETER

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemmen fra Framstegspartiet, viser til NOU 2023:7 Trygg barndom, sikker fremtid og støttar tilrådinga til utvalet om at barn må få partsrettar frå dei er 12 år. Fleirtalet støttar utvalet i at dette er viktig for å styrke dei prosessuelle rettane til barn. Dette var òg ei tilråding frå Barnevernslovutvalet, som stod bak NOU 2016:16 Ny barnevernslov.

Fleirtalet viser spesielt til at Barnevernslovutvalet meinte det ikkje er tilstrekkeleg for å sikre barns involvering og deltaking i barnevernssaker at nemnda gjennom ny barnevernslov er gitt eit utvida høve til å innvilge barn under 15 år partsrettar. Fleirtalet viser til at barn i Danmark og Finland har fleire partsrettar frå dei fyller 12 år, og at det i Danmark ligg forslag om å senke aldersgrensa til 10 år. Fleirtalet merkar seg at høyringsinstansar som Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratet meiner barn på 12 år normal vil ha føresetnadar for å opptre som part. Fleirtalet vil understreke at partsrettar ikkje er ein plikt for barnet å opptre som part, men ein rett dei kan velje å bruke. Fleirtalet viser til at belastninga som barn kan oppleve med partsrettar, er belastningar som barn allereie opplever gjennom retten til å medverke. Når det gjeld bekymringar kring innsyn og deltaking i nemnda, så viser fleirtalet til høyringsinnspelet frå Advokatforeninga. Dei støttar å senke partsrettane til 12 år og viser til at barnet ikkje har plikt til å gå gjennom dokumenta, at advokatane som jobbar med desse sakene, brukar skjønns ved gjennomgang av dokument, at barnet ikkje har plikt til å møte i nemnd eller forklare seg, og at det blir lagt opp til alternative måtar å sikre barnet si røyst i samarbeid med barnet, slik det høve til i dag. Fleirtalet erkjenner at å senke partsrettane til 12 år vil gjere det naudsynt å legge til rette for gode barnefaglege prosessar i nemnder og domstol. Fleirtalet meiner difor at partsrettane ikkje må bli senka med ein gong, men må bli førebudde no og innførte frå 1. januar 2028. Fleirtalet meiner at samtykke til frivillige hjelpetiltak framleis skal vere 15 år.

Fleirtalet fremjar difor følgjande forslag:

«Stortinget ber regjeringa fremje lovendringsforslag som gir barn frå 12 år partsrettar i barnevernssaker frå 1. januar 2028.»

Komiteens medlem fra Fremskrittspartiet merker seg at flere høyringsinstanser har bedt om at aldersgrensen for å få prosessuelle rettigheter for barn i barnevernssaker skal senkes fra 15 til 12 år, og at alle barn under 12 bør få oppnevnt egen advokat i saker for barneverns- og helsenemnda. Det argumenteres for at dette vil styrke rettssikkerheten til barn i barnevernssaker. Dette medlem er enig i at en slik senking kan styrke rettssikkerheten, samtidig som forslaget ikke er utredet til denne saken. Blant annet er ikke kostnads spørsmålet tilstrekkelig utredet, noe som bør gjøres før en eventuell senking.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til NOU 2023:7 Trygg barndom, sikker fremtid – Gjennomgang av rettssikkerheten for barn og foreldre i barnevernet og støtter utvalgets anbefaling om at barn må få partsrettigheter fra 12 år. Dette medlem støtter utvalget i at dette er viktig for å styrke

barns prosessuelle rettigheter. Dette var også en anbefaling fra Barnevernslovutvalget, som sto bak NOU 2016:16 Ny barnevernslov – Sikring av barnets rett til omsorg og beskyttelse.

Dette medlem viser til barnekonvensjonens artikkel 12, som slår fast barns rett til å bli hørt i alle saker som berører dem. Å senke aldersgrensen for partsrettigheter til 12 år vil sikre at barns stemme får en tydeligere plass i beslutningsprosesser, og bidra til et mer rettferdig og inkluderende rettssystem. Mange 12-åringer har tilstrekkelig modenhet til å forstå og uttrykke egne synspunkter.

Dette medlem erkjenner at deltakelse i rettsprosesser kan være krevende for barn, men mener at dette ikke er et argument for å ikke gi dem rettigheter. Tvert imot understreker det behovet for bedre tilrettelegging, barnevennlige prosesser og tilgang til advokater med barnefaglig kompetanse. Det er et systemansvar å sørge for at prosessene er tilpasset barn – ikke et argument for å holde dem utenfor.

Videre ønsker komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Venstre å innføre en rett for barn under 12 år til å få oppnevnt egen advokat i saker for barneverns- og helsenemnda. Dette vil styrke rettssikkerheten til barn uten partsstatus i saker som har store og inngripende konsekvenser for dem. Det bør samtidig innføres krav til mer barnevennlige prosesser som barna kan forstå og klare å forholde seg til.

Disse medlemmer mener at kostnader til fri rettshjelp og systemtilpasning må ses i lys av den betydelige gevinsten: økt rettssikkerhet, bedre beslutninger og styrket tillit til barnevernet. Å investere i barns rettigheter er en investering i rettferdighet og i et mer rettssikkert og inkluderende samfunn. Mangel på økonomi kan ikke være et hinder for lovendringer som handler om barnets beste.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at barn under 12 år får oppnevnt egen advokat i saker for barneverns- og helsenemnda.»

BARN SOM BOR LENGE I TILTAK UTENFOR HJEMMET

Komiteen merker seg at departementet ønsker å presisere i loven at barnevernstjenestens ansvar for systematisk og regelmessig å vurdere behov for endring av tiltaket både omfatter å vurdere oppheving av omsorgsovertakelsen, slik det fremgår av dagens lov, og om det er grunnlag for å fremme sak om andre tiltak for å gi barnet ro og stabilitet.

Komiteen har videre merket seg at det foreslås å lovfeste et nytt tiltak om varig opphold i fosterhjem for

barn som bor lenge i fosterhjem, for å gi barnet mer stabilitet, forutsigbarhet og normalitet. Tiltaket kan bare vedtas når det ikke lenger er et mål at barnet skal flytte tilbake til foreldrene sine, i tillegg stilles flere strenge vilkår. Komiteen har også merket seg at de private partene bare kan kreve at barneverns- og helsenemnda behandler en sak om opphevelse av vedtaket om varig opphold i fosterhjem dersom det foreligger særlige grunner, og at nemnda skal oppheve vedtaket dersom det åpenbart er til barnets beste.

Komiteen viser til lovregulering knyttet til besøkskontakt etter adopsjon og har særlig merket seg forslaget om at barn over 12 år må samtykke til besøkskontakt, og at det foreslås at nemnda skal kunne vedta besøkskontakt med søsken, der det også stilles krav om samtykke fra søsken som har fylt 12 år.

BARNEVERN SINSTITUSJON – RETTIGHETER OG INNGREP

Komiteen viser til at det foreslås at dagens hjemmel til å gripe inn i en akutt faresituasjon videreføres og suppleres med at fysisk makt kan benyttes dersom det er strengt nødvendig for å avverge at barnet utsetter eget liv eller egen helse for alvorlig skade.

Komiteen har merket seg departementets lovforslag for å ivareta forsvarlig omsorg og beskyttelse, og at dette følger av at ansatte på institusjon skal gi barnet omsorg i foreldrenes sted. Komiteen viser til ny bestemmelse om grensesetting ut fra omsorgsansvaret.

Komiteen har merket seg departementets lovforslag for å ivareta forsvarlig omsorg og beskyttelse, og at dette følger av at ansatte på institusjon skal gi barnet omsorg i foreldrenes sted. Komiteen viser til ny bestemmelse om grensesetting ut fra omsorgsansvaret, som skal bidra til å tydeliggjøre rammene for institusjonens omsorgsansvar og at institusjonen har rett og plikt til å sette grenser for barnet på tilsvarende måte som foreldre. Grensesetting forutsettes vurdert individuelt og avhengig av alder og modenhet, og at barnets beste legges til grunn. Det tydeliggjøres også at det å sette grenser for barnet innenfor omsorgsansvarets handlingsrom ikke utgjør et inngrep i barnets rettigheter. Inngrep i barns rettigheter krever særskilt hjemmel i lov. Både inngrep og grensesetting må samtidig være nødvendige og forholdsmessige tiltak ut fra en individuell vurdering.

Komiteen har merket seg at departementet foreslår å videreføre institusjonens adgang til å benytte milde former for fysisk makt ut fra omsorgsansvaret, og viser til at det er åpnet for å kunne fastsette husordensregler for alle barn som bor på institusjon, ut fra hensynet til trygghet og trivsel for alle. Det foreslås å tydeliggjøre i § 10-6 at de generelle vilkårene til nødvendighet og forholdsmessighet gjelder for både grensesetting og

inngrep. Det er viktig at institusjonen vurderer totaliteten av både grensesetting og inngrep. Komiteen merker seg at det foreslås lovfestet at i nødvendighets- og forholdsmessighetsvurderingen etter § 10-6 første ledd skal institusjonen vurdere det samlede omfanget og varigheten av grensesetting og inngrep.

Komiteen har videre merket seg departementets forslag om å presisere beskyttelsesformålet i bestemmelsen om frivillig rusmiddeltesting i § 10-7. I § 6-2 femte ledd foreslås det å tydeliggjøre barneverns- og helsenemndas myndighet til å treffe vedtak om testing uten samtykke.

Komiteen viser til den betydelige digitale utviklingen og at dagens lov ikke tar høyde for denne. Det kan stilles spørsmål ved om barn kan utsettes for skade eller fare ved bruk av for eksempel sosiale medier. Komiteen har merket seg at departementet foreslår en klar lov hjemmel som skal tydeliggjøre når institusjonen kan kreve innsyn i barnets elektroniske kommunikasjon, og at dette også skal bidra til å gi bedre rettssikkerhet.

Komiteen støtter adgang til inngrep i barnets rettigheter (§ 10-12) ved bruk av elektroniske kommunikasjonsmidler og internett, inkludert nektelse av bruk og inndragning av midler, dersom strenge vilkår er oppfylt. Komiteen mener derimot at vedtak om inngrep av inntil 4 ukers varighet og deretter maksimum 14 dager er for lenge i dagens digitaliserte samfunn, hvor digital deltakelse er nødvendig for tilgang til informasjon, klageordninger, utdanning og kontakt med familie og venner.

Komiteen fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen tydeliggjøre at varigheten av inngrep i barns bruk av elektroniske kommunikasjonsmidler og internett ikke må utgjøre et urimelig inngrep i barnets rettigheter, og at det må stilles strenge krav til inngrepets nødvendighet. Dette må fremkomme tydelig i rundskriv og veileder til barnevernsloven.»

Komiteen merker seg departementets forslag om å avverge at barn utsetter eget liv og helse for alvorlig skade, gjennom forslag om å lovfeste at institusjonen kan bruke fysisk makt når det er strengt nødvendig for å avverge at barnet utsetter eget liv og helse for alvorlig skade. Dette er en utvidelse av institusjonens adgang sammenlignet med gjeldende lov, men kun slik at det menneskerettslige vernet blir tilstrekkelig ivaretatt. Inngrepet må være nødvendig og forholdsmessig etter en konkret vurdering, og andre og mindre inngripende tiltak skal være forsøkt eller vurdert som utilstrekkelige. Departementet understreker institusjonens plikt til systematisk å forebygge bruk av fysisk makt overfor barn som bor på institusjon, jf. gjeldende § 10-4 som er videreført i lovutkastet § 10-5. Komiteen har også merket

seg at gjeldende § 10-5 om forbud mot fysisk og psykisk tvang og makt foreslås opphevet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Fremskrittspartiet, viser til innspill fra Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM) om at endringen i § 10-11 er godt og i tråd med intensjonen i proposisjonen. Ved å ta inn i lovbestemmelsens første ledd bokstav b at faren barnet utsetter eget liv eller helse for, må være «nært forestående», vil det skape større klarhet rundt tidsmomentet.

På bakgrunn av dette fremmer flertallet følgende forslag:

«Barnevernsloven § 10-11 første ledd bokstav b skal lyde:

b. nært forestående fare for at barnet utsetter eget liv eller egen helse for alvorlig skade»

BEGREPSBRUK

Komiteen viser til at departementet foreslår å erstatte enkelte begreper i loven. Det foreslås bl.a. å erstatte begrepene «tvang» og «tvangsbruk» med begrepet «fysisk makt».

Komiteen har merket seg at de foreslåtte endringer i begrepsbruken i loven er ment å styrke rettssikkerheten ved at loven blir mer forståelig og presis, og at det er vektlagt at endringer også skal kunne bidra til redusert stigma m.m.

ALTERNATIVE TILTAK UTENFOR HJEMMET

Komiteen merker seg at departementet ønsker å gi kommunene en videre mulighet til selv å etablere botiltak for ungdom som hjelpetiltak. Det vises til § 3-2, der det foreslås at barnevernstjenesten i tillegg til fosterhjem og institusjon kan tilby botiltak med døgnbemanning som hjelpetiltak, når vilkårene er til stede og barnets behov ikke kan ivaretas på annen måte.

Komiteen viser til at det foreslås å synliggjøre adgangen til å iverksette ulike former for avlastnings- eller støttetiltak for barn som bor i fosterhjem eller institusjon, og at dette kan være avlastning, besøkshjem e.l. Slike tiltak forutsettes å være basert på en vurdering av barnets beste, ha barnets samtykke og ellers være i tråd med lovens krav til tiltak som iverksettes.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre har i lang tid advart mot regjeringens barnevernspolitik, der fjerning av gode og velfungerende tilbud fra private aktører har vært viktigere enn å sikre at bistandsplikten barnevernet har overfor sårbare barn og unge, prioriteres. Det er bra at regjeringen retter seg etter blant annet Riksrevisjonens kraftige kritikk av denne politikken, og nå innser at private aktører må være med om man skal kunne

garantere at alle barn og unge som trenger det, får et godt tilbud fra barnevernet.

Disse medlemmer viser til at det i proposisjonen legges opp til at bare kommuner kan etablere og drifte kommunale botiltak med døgnbemanning som en ny type tiltak etter barnevernsloven § 3-2. Disse medlemmer mener også private godkjente barnevernsaktører bør kunne få etablere og drifte botiltak med døgnbemanning. Dette er likevel ikke til hinder for at kommuner kan samarbeide om etablering og drift.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for at også private godkjente barnevernsaktører kan etablere og drifte botiltak med døgnbemanning etter barnevernsloven § 3-2.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at regjeringen mener det er et særlig mål å øke kapasiteten i det statlige institusjonstilbudet, og at det i tillegg er et ønske om et langsiktig og betydelig innslag av ideelle aktører i barnevernet. Flertallet viser til at i forbindelse med budsjettenigheten mellom Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti for statsbudsjettet 2025 ble følgende vedtatt:

«Stortinget ber regjeringen i kvalitetsmeldingen for barnevernet foreslå tiltak for oppbygging av det statlige barnevernet, som gir økt kapasitet og beredskap, og som skal kunne bidra til å redusere behovet for dyre enkeltkjøp.»

Flertallet viser til NOU 2024:17 Kommersielle og ideelle aktørers rolle i fellesskapets velferdstjenester, som fremhever at nettopp barnevern er den offentlige tjenesten hvor det er størst forskjell mellom ulike tilbydere med hensyn til hvilke lønns-, pensjons- og arbeidsvilkår som tilbys. I NOU-en står det:

«Dersom lønnsnivået i både de ideelle og de kommersielle skulle vært likt som i de statlige institusjonene, ville dette medført en økning i lønnsutgiftene med 38 mill. kroner i de ideelle institusjonene og 107 mill. kroner i de kommersielle. Det gjøres oppmerksom på at tallgrunnlaget er fra 2017».

Flertallet viser til at flertallet av de kommersielle barnevernsinstitusjonene er organisert som aksjeselskap som inngår i store norske og internasjonale konsern.

Flertallet viser til Høyres kritikk av regjeringens og Sosialistisk Venstrepartis politikk for å fase ut de kommersielle tilbyderne av barnevernet, og vil fremheve at dette ikke handler om at kommersielle virksomheter ikke kan gi gode barnevernstjenester, eller at de an-

satte i disse virksomhetene gjør en dårligere jobb. Det handler om at flertallet mener at offentlige midler og skattebetalernes penger i sin helhet skal gå til gode tjenester og ikke til profitt for eiere av store konsern. Uansett mener flertallet at det viktigste er at alle barn som trenger barnevernets hjelp, skal få den hjelpen de trenger. Selv om regjeringen er i ferd med å øke kapasiteten i det statlige barnevernet, har oppbyggingen av det statlige barnevernet vist seg å ta tid. Flertallet anser det derfor som nødvendig og hensiktsmessig å inngå forutsigbare rammeavtaler med enkelte private tilbydere, nettopp for å sikre at bistandsplikten kan overholdes, men at det er viktig å sørge for fortsatt økning i den statlige kapasiteten for å unngå dyre enkeltkjøp som utgjør en stor uforutsett ekstra utgift.

KOMPETANSEKRAV I BARNEVERNSINSTITUSJON

M.M.

Komiteen merker seg at departementet viser til en krevende rekrutteringssituasjon, og at innføringen av kompetansekrevet for ansatte i barnevernsinstitusjoner kan ha bidratt til dette. I tillegg er gjennomtrekken høy, og 20–25 pst. slutter hvert år, samtidig som det har vært en økning i antall søknader om unntak fra kompetansekrevet. Komiteen viser til forslaget om justeringer og endringer i kompetansekrevet for å bedre tilrettelegge for etablering av personalgrupper med tilstrekkelig bredde i kunnskap, erfaringer og ferdigheter til å møte barns ulike behov og interesser. Komiteen har også merket seg forslag om å lovfeste at institusjonene kan ansette studenter under relevant utdanning, og at det kan ansettes personell som kan dokumentere minst tre års arbeidserfaring fra «tilsvarende» virksomhet. Rekruttering av personell med nyttig praktisk erfaring, og kunnskap om omsorgsarbeid fra andre sektoren anses også som relevante. Komiteen viser til at kravet er regulert i § 10-18.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til forslaget om at tre års arbeidserfaring i minst 50 pst. stilling kan sidestilles med bachelorutdanning i barnevernspedagogikk. Institusjonsbehandling og omsorg er en balanse mellom maktbruk, terapi og omsorg som både krever inngående kunnskap og god skjønnsutøvelse. Ungdom får ofte hjelp under tvang for utfordringer de selv ikke nødvendigvis erkjenner eller er enige i at de har. Et flertall av de ansatte må derfor ha spesialisert kompetanse i miljøterapeutisk behandling og endringsarbeid for å kunne ivareta de gjeldende kravene til forsvarlighet.

Flertallet mener at ansatte i barnevernsinstitusjoner uten bachelor er et viktig supplement til ansatte med bachelor. Flertallet vil samtidig understreke at

det er barnevernspedagoger, sosionomer og vernepleiere som må utgjøre kjernekompetansen i institusjonene.

På bakgrunn av dette fremmer flere av medlemmene følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at barnevernsinstitusjonen også kan ansette faglig personell som kan dokumentere minst tre års arbeidserfaring tilsvarende heltidsstilling fra barnevernsinstitusjon, andre barnevernstiltak med døgnbemanning eller andre tilsvarende omsorgstiltak etter annet lov- og regelverk enn barnevernsloven.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser til at regjeringen senker kompetansekravet i barnevernsinstitusjoner og samtidig foreslår økt adgang til bruk av makt og tvang i disse barnevernstiltakene. Forslaget innebærer at barnevernsinstitusjoner kan ansette personer som verken har kunnskap om bruk av makt og tvang eller har gjennomgått skikkethetsvurdering. Formålet med skikkethetsforskriften er å avgjøre om en student er mulig fare for «liv, fysisk og psykisk helse, rettigheter eller sikkerhet» til de som vedkommende kommer i kontakt med under sin yrkesutøvelse. Skikkethetsforskriften gir utdanningsinstitusjoner plikt til å styre og veilede personer som ikke er skikket for å jobbe med barn ut av utdanningsløpet. Dette er svært alvorlige forhold som ikke hensyntas i forslagene som foreligger i proposisjonen. Manglende kontroll på personlig egnethet og skikkethet kan få skadelige konsekvenser, spesielt sett i lys av avsløringer av overgrep i barnevernsinstitusjoner.

Med bakgrunn i dette fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Barnevernsloven ny § 16-3 a skal lyde:

§ 16-3 a *Krav til kompetanse og skikkethetsvurdering i barnevernsinstitusjoner m.m.*

Ansatte som skal arbeide i statlige barnevernsinstitusjoner, sentre for foreldre og barn og omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere etter § 16-3 tredje ledd bokstav c, må ha gjennomført relevant utdanning som i tillegg inneholder skikkethetsvurdering.

Barne-, ungdoms- og familieetaten kan gi midlertidig dispensasjon fra kravet om utdanning underlagt skikkethetsvurdering i særskilte tilfeller, herunder i tilfeller der stillingen det søkes dispensasjon for, har vært offentlig utlyst og ingen kvalifiserte søkere har meldt seg. Barnevernsinstitusjoner, sentre for foreldre og barn og omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere skal ved dispensasjon fra kravet om utdanning underlagt skikkethetsvurdering lage en plan for systematisk veiledning av den nyansatte ved utførelse av de oppgavene som følger av denne loven.

Barne-, ungdoms- og familieetaten skal gjennomføre internkontroll for å sikre at oppgavene utføres i sam-

svar med de kravene som er fastsatt i loven eller i medhold av loven. Internkontrollen skal være systematisk og tilpasset virksomhetens egenart, aktiviteter og risikoforhold. Staten skal også kunne redegjøre for hvordan kravene oppfylles. Departementet kan gi forskrift om internkontroll.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om hvilke utdanninger som vil oppfylle kravet.»

KOMPETANSE OG VEILEDNING I BARNEVERNSTJENESTEN

Komiteen viser til at økte krav til kompetanse skulle styrke læringsutbyttet i utdanningene og gjøre det enklere å tiltrekke seg og beholde kompetente fagpersoner. Det vises også til at departementet i arbeidet med kvalitetsløftet beskriver at de har fått en rekke signaler om betydelige utfordringer med å innfri kompetansehevingen.

Av hensyn til kommunenes handlingsrom foreslås kompetansekravet begrenset til barnevernstjenestens ledelse, og videre vises det til det lovpålagte ansvaret kommunene har for å sikre at tjenestens personell får opplæring og veiledning for oppgavene de skal utføre. På denne bakgrunn foreslås § 15-6 endret.

Komiteen viser til forslaget om en ny hjemmel for å fastsette forskrift om veiledning av nyansatte i det kommunale barnevernet i § 15-2. Dette bygger særskilt på utfordringene med gjennomtrekk, spesielt blant nyutdannede.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser til Riksrevisjonens undersøkelse av årsaker til utfordringer i barnevernet (Dokument 3:10 (2024–2025)). På side 23 i rapporten står det:

«Undersøkelsen viser at både barnevernsledere og ansatte i det kommunale barnevernet ser verdien av masterutdanning, som vil gi kompetanse innenfor metode, analyse og dokumentasjon. Deltakerne i videreutdanningene opplever gjennomgående å ha fått et individuelt kompetanseløft, og de opplever at dette bidrar til at arbeidet de gjør i barnevernstjenesten blir bedre og mer grundig.»

Barne- og familieetaten i Oslo kommune viser til den samme rapporten og skriver i sitt høringsinnspill til komiteen at:

«Ved behandling av Kvalitetsløftet for barnevern er det viktig at Stortinget har med seg den alvorlige kritikken i Riksrevisjonens rapport om at utfordringene i barnevernet har vedvart over lang tid uten å bli løst og at det har negativ innvirkning på barnevernets hjelp, omsorg og beskyttelse til barn og unge. I forbindelse med rapporten utførte Riksrevisjonen en spørreundersøkelse som viser at både ansatte og ledere i kommunalt barnevern ser verdien av masterutdanning, som vil gi kompetanse innen metode, analyse og dokumentasjon. De som svarte mener at utdanningen de har fått medvir-

ker til at de gir bedre og riktigere tjenester til barn og familier.

Riksrevisjonen konkluderer med at det er positivt at Barne- og familiedepartementet har iverksatt omfattende tiltak for å heve kompetansen i det kommunale barnevernet. Dette viser at krav om kompetanse er riktig vei å gå, og at reversering i ytterste fall kan ha alvorlige konsekvenser.

Samlet er det vår vurdering at økt kompetanse i barnevernet er en grunnleggende forutsetning for at barnevernet skal fungere bedre i fremtiden. Det er bekymringsfullt at hensynet til kommunenes frihet til å vurdere behov lokalt er vektlagt fremfor faglige råd fra blant annet Bufdir og et omfattende kunnskapsgrunnlag om behov for økt kompetanse i barnevernet for å sikre barns beste.»

Disse medlemmer slutter seg til denne oppfatningen.

Disse medlemmer viser videre til Hovedorganisasjonen Virke, som i sitt høringsnotat til komiteen skriver:

«Kompetansekravet for barneverninstitusjoner er særlig begrunnet i at det kreves god kompetanse for å jobbe med endringsarbeid i barneverninstitusjonene. Virke ser stadig mer komplekse utfordringer hos barn og unge som bor på institusjon, noe som etter vår vurdering krever høy grad av faglig kompetanse hos de ansatte. Behovet for spesialisert omsorg og utviklingsstøtte, kompleksiteten i arbeidsoppgavene, adgangen til tvang og konsekvenser ved svikt tilsier at det faglige personalet i barneverninstitusjonene i hovedsak bør bestå av ansatte med relevant utdanning på bachelorgradsnivå.»

Dette slutter også disse medlemmer seg til.

Barnevernspedagogene i Akademikerforbundet skriver at:

«Vi mener det er svært kritisk at kompetansekravene rases, både for det kommunale barnevernet, for aktører som tilbyr tiltak og utredninger og for institusjonsbarnevernet. Vedtaket fra et samlet storting for fire år siden om kompetansekrav var etterlenget, faglig velbegrunnet og godt dokumentert. Ulike rapporter og utredninger de siste årene underbygger behovet, senest fra 2025 med evaluering av barnevernsreformen, evaluering av kompetansestrategi for barnevernet og riksrevisjonens nylige kritiske rapport.»

Norsk Fosterhjemsforening skriver at:

«Barnevernet forvalter stor makt og fatter komplekse avgjørelser. Likevel fjernes masterkravet for fagansatte, og beholdes kun for ledere og nestledere. Dette er et tilbakeskritt og svekker fagligheten i tjenesten. Norsk Fosterhjemsforening er en av over 50 aktører som har signert oppropet mot reverseringen av masterkravet.»

Avslutningsvis vil disse medlemmer vise til Barneombudet, som i sitt høringsnotat til komiteen skriver:

«Barneombudet er svært kritisk til regjeringens forslag om å begrense kompetansekravet i kommunalt

barnevern til barneverntjenestens ledelse. Vi mener dette vil føre til at barnevernets tjenester blir av dårligere kvalitet, hvilket vil kunne gå på bekostning av barns utvikling og rettssikkerhet. Bufdir har i sin vurdering konkludert med at oppheving av masterkravet 'vil gi en klar overvekt av store negative konsekvenser', og at de positive virkningene er 'kortvarige og derfor av liten betydning'. Forslaget mottok også omfattende motstand i høringsrunden. Barneombudet synes det er høyst urovekkende at regjeringen går mot den klare anbefalingen fra eget fagdirektorat og et tilnærmet samlet fagmiljø, samtidig som det i foreliggende proposisjon legges ytterligere oppgaver og ansvar på kommunalt barnevern. Regjeringen begrunner forslaget med at kommunene må få handlingsrom til selv å vurdere egne kompetansebehov, samt hvilken utdanning og bakgrunn de ansatte som utfører kjerneoppgavene i barnevernet skal ha. Dette samsvarer svært dårlig med regjeringens innledende uttalelse i proposisjonen, hvor det anerkjennes at sakene ansatte i barnevernet håndterer ofte er kompliserte og at feil kan få store konsekvenser, hvilket nødvendiggjør høye krav til kvalitet. Barneombudet vil for øvrig påpeke at Barne- og familiedepartementet nylig har fremhevet kompetansekrav i barnevernet som 'avgjørende' for å forbedre kvaliteten på barneverntjenestens arbeid. Departementet har i sin redegjørelse til Europarådets ministerkomité om oppfølgingen av EMD-dommene uttalt at krav til mastergrad eller annen relevant utdanning er introdusert i barnevernsloven, og at dette skal gjelde for ansatte som skal utføre kjerneoppgaver, i tillegg til leder og nestleder. Regjeringen har også i sin statsrapport til FNs barnekomité vist til hvordan master i barnevern gir studentene inngående kunnskap om bl.a. FNs barnekonvensjon. Riksrevisjonens nylige undersøkelser viser at både ledere og ansatte i kommunalt barnevern ser verdien av masterutdanning, og at de som tar videreutdanning opplever at deres individuelle kompetanseheving bidrar til at arbeidet de gjør i barnevernstjenesten blir bedre og mer grundig, som igjen fører til bedre og riktige tjenester til barn og familier. Barneombudet oppfordrer derfor komiteen til å videreføre dagens kompetansekrav i kommunalt barnevern, slik dette fremgår av barnevernloven § 15-6.»

Disse medlemmer viser til at det i proposisjonen står at «God faglig, kollegial og emosjonell støtte og veiledning er viktig for at ansatte og ledere i barnevernet skal oppleve det inspirerende og holdbart å arbeide i tjenesten over tid». Bufdir sin rapport om turnover blant ansatte i barnevernet viser at tjenester med flest ansatte utdannet på masternivå har lavest turnover, og at det er høyest turnover i tjenester som har flest ansatte med bachelorgrad. Ansatte i barnevernstjenestene står i saker som medfører store emosjonelle belastninger, som kan medføre utbrenthet og langvarig fravær. God faglig, kollegial og emosjonell støtte krever kompetanse. Masterutdanningene gir kunnskap som kan gi beskyttelse mot negative og helseskadelige belastninger i arbeidet, samt ferdigheter i refleksjon og selvrefleksjon. Det argumenteres med at kommunene skal ha større fleksibilitet, og at personlig egnethet og erfaring skal vektlegges. Det foreligger ikke kunnskap som tilsier et motsetningsforhold mellom erfaring, personlig egnethet

het og formell kompetanse på masternivå. En masterutdanning gir tjenestene et faglig løft og den enkelte økt faglig trygghet, relasjonskompetanse og en formell grad. Kompetansen styrker også de ansattes evne til å utnytte erfaringen de har, og kompetansen til erfarne barnevernsansatte med barnevernsfaglig mastergrad er svært verdifull for arbeidsgiver og fagfelt. Hvis kompetansekravet fjernes, vil det kunne medføre at færre av de som i dag jobber i barnevernet, får mulighet til å ta en mastergrad, fordi kommunene ikke lenger må legge til rette for det.

Med bakgrunn i dette vil disse medlemmer fremme følgende forslag:

«Barnevernsloven § 15-6 skal lyde:

§ 15-6 Krav til kompetanse for barnevernstjenestens personell

Personell i barnevernstjenesten som skal utføre oppgaver etter § 15-3 tredje ledd, skal fra 1. januar 2040 oppfylle ett av følgende vilkår:

- barnevernsfaglig mastergrad eller annen relevant utdanning på tilsvarende nivå
- relevant bachelorutdanning dersom det innen 1. januar 2040 kan dokumenteres minst *tre* års arbeidserfaring fra barnevernet i tillegg til at det er gjennomført en barnevernsfaglig eller annen relevant *videreutdanning*.

Bestemmelsen gjelder også for barnevernstjenestens leder og lederens stedfortreder, for sakkyndige som barnevernstjenesten har engasjert etter § 2-2, og for personell som bistår barnevernstjenesten med utredning som barne-, ungdoms- og familieetaten tilbyr etter § 16-3 fjerde ledd bokstav a.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om hva som anses som relevant utdanning etter første ledd bokstav a og b.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at de mest relevante utdanningene for arbeid i barnevernsinstitusjon (barnevernspedagog, vernepleier og sosionom) allerede er underlagt skikkethetsvurderinger. Dette er regulert i egen forskrift til universitets- og høyskoleloven (skikkethetsforskriften § 1).

BESLUTNINGSGRUNNLAG OG SAKSBEHANDLINGSREGLER

Komiteen viser til omtalen av ny modell for barnevernstjenestens undersøkelser og at Barnevernsutvalget pekte på flere utfordringer. Komiteen har merket seg forslaget om å videreføre forslaget om å presisere at undersøkelsene ikke skal være mer omfattende enn formålet tilsier, og viser til lovforslaget i § 2-2.

Komiteen viser til kommunenes ansvar for ettervern, at retten gjelder fram til ungdommer fyller 25 år, og har merket seg forslaget om at det er den kommunen som sist iverksatte tiltak før ungdommen fylte 18 år, som har ansvar for tiltak, jf. lovforslaget § 3-6.

Komiteen har merket seg forslaget til legalitetskontroll av akuttvedtak av hensyn til barnets og foreldrenes rettsikkerhet, jf. lovforslaget § 14-22, og at kontrollen skal omfatte vedtak om midlertidig stans av samvær.

Komiteen viser til beskrivelsen av bruk av eksterne sakkyndige i barnevernstjenesten, barneverns- og helsenemnda og domstolene, og at Barnevernsutvalget anbefalte at dagens register ble videreutviklet. Det vises videre til at det foreslås å lovfeste departementets rett til å føre oversikt over sakkyndige, med tilhørende forskrift om innhold og forvaltning. Det vises til lovforslaget § 12-7 andre og tredje ledd.

Når det gjelder adgang til å nekte åpne dører i nemnda, viser departementet til behovet for å beskytte barns og familiers privatliv. Det vises til forslag til endring i § 14-17 andre ledd og understrekes at hensynet til barnets beste må veie tyngre enn hensynet til allmennhetens innsyn i saken. Komiteen har også merket seg at departementet ønsker å prøve ut en ordning som er mer lik bestemmelsen i tvisteloven.

INFORMASJONSPLIKT TIL STATSFORVALTEREN OM DØDSFALL, LIVSTRUENDE HENDELSER OG SEKSUELLE OVERGREP

Komiteen viser til at det ikke er en lovpålagt plikt for barnevernet til å informere om alvorlige hendelser, og at Statens helsetilsyn som overordnet faglig tilsyn mener at det er nødvendig. Komiteen støtter departementets forslag om å lovfeste en slik informasjonsplikt i en ny § 13-5 a.

NASJONALT BARNEVERNSREGISTER

Komiteen viser til at det fra Barnevernsutvalget ble påpekt at mangel på data er en hovedutfordring. Videre vises det til at departementet foreslår en ny bestemmelse i lovforslaget § 13-7 som gir hjemmel for etablering av Nasjonalt barnevernsregister. Det varsles i proposisjonen om at innspill som omhandler behandling av personopplysninger, har bidratt til at det vil bli utarbeidet et nytt forslag til forskrift, i samarbeid med relevante instanser.

Medlemene i komiteen frå Senterpartiet, Framstegspartiet og Sosialistisk Venstreparti registrerer at registeret vil ha personkonsekvensar for barna og familiane opplysningane gjeld. Registeret vil i stor skala systematisk handsame personopplysningar underlagt teieplikt som kan bli

knytt til einskildindivid. Registeret vil òg handsame opplysningar som er å rekne som helseopplysningar. Datatilsynet skriv i sitt høyringssvar at dei meiner eit slikt register er eit klart inngrep i personvernet til barn i barnevernet. Desse medlemene viser til at regjeringa sitt nylege forslag om å opprette individregistre over barn i barnehage og skule var eit forslag som fekk mykje av den same kritikken, og som desse medlemene ikkje støtta i Stortinget.

Desse medlemene meiner at forslaget om eit nasjonalt barnevernsregister som omtalt i proposisjonen må bli avvist av omsyn til personvern og tilliten til barnevernet. Desse medlemene vil difor stemme imot forslaget til ny § 13-7.

ANDRE FORSLAG

Komiteen viser til at det i lovforslaget § 2-5 fjerde ledd andre punktum foreslås endring av ordlyd som omhandler ny undersøkelse etter henleggelse mv. Videre foreslås en presisering av konsekvensene av anmerkninger på uttømmende politiattest, for å unngå tolkningstvil, hvilket fremgår av lovforslaget i § 12-11 åttende ledd. Komiteen støtter dette.

ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

Komiteen viser til at det er foretatt estimater på kostnader av lovforslag og tiltak i meldingsdelen. Disse er betydelige totalt sett, men nødvendigvis også svært usikre.

4. Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at også private godkjente barnevernsaktører kan etablere og drifte botiltak med døgnbemanning etter barnevernsloven § 3-2.

Forslag fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Venstre:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen sikre at barn under 12 år får oppnevnt egen advokat i saker for barneverns- og helsenemnda.

Forslag fra Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringa greie ut dei økonomiske og administrative konsekvensane ved å opprette ein barnevernsportal, og kome attende til Stortinget på eigna måte.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringa i eit samarbeid med KS legge til rette for at kommunar og barnevernstenester som ønskjer det, i 2026 kan sette i gang forsøk med praksisorienterte tverrfaglege team med spisskompetanse som kan få fram naudsynt fagleg, klinisk kunnskap om utsette barn og familiars problem, ressursar og behov. Stortinget skal informerast om forsøka på eigna måte.

Forslag fra Høyre og Venstre:

Forslag 5

Barnevernsloven ny § 16-3 a skal lyde:

§ 16-3 a *Krav til kompetanse og skikkethetsvurdering i barnevernsinstitusjoner m.m.*

Ansatte som skal arbeide i statlige barnevernsinstitusjoner, sentre for foreldre og barn og omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere etter § 16-3 tredje ledd bokstav c, må ha gjennomført relevant utdanning som i tillegg inneholder skikkethetsvurdering.

Barne-, ungdoms- og familieetaten kan gi midlertidig dispensasjon fra kravet om utdanning underlagt skikkethetsvurdering i særskilte tilfeller, herunder i tilfeller der stillingen det søkes dispensasjon for, har vært offentlig utlyst og ingen kvalifiserte søkere har meldt seg. Barnevernsinstitusjoner, sentre for foreldre og barn og omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere skal ved dispensasjon for kravet om utdanning underlagt skikkethetsvurdering lage en plan for systematisk veiledning av den nyansatte ved utførelse av de oppgavene som følger av denne loven.

Barne-, ungdoms- og familieetaten skal gjennomføre internkontroll for å sikre at oppgavene utføres i samsvar med de kravene som er fastsatt i loven eller i medhold av loven. Internkontrollen skal være systematisk og tilpasset virksomhetens egenart, aktiviteter og risikoforhold. Etaten skal også kunne redegjøre for hvordan kravene oppfylles. Departementet kan gi forskrift om internkontroll.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om hvilke utdanninger som vil oppfylle kravet.

Forslag 6

Barnevernsloven § 15-6 skal lyde:

§ 15-6 *Krav til kompetanse for barnevernstjenestens personell*

Personell i barnevernstjenesten som skal utføre oppgaver etter § 15-3 tredje ledd, skal fra 1. januar 2040 oppfylle ett av følgende vilkår:

- barnevernsfaglig mastergrad eller annen relevant utdanning på tilsvarende nivå
- relevant bachelorutdanning dersom det innen 1. januar 2040 kan dokumenteres minst tre års arbeidserfaring fra barnevernet i tillegg til at det er

gjennomført en barnevernsfaglig eller annen relevant *videreutdanning*.

Bestemmelsen gjelder også for barnevernstjenestens leder og lederens stedfortreder, for sakkyndige som barnevernstjenesten har engasjert etter § 2-2, og for personell som bistår barnevernstjenesten med utredning som barne-, ungdoms- og familieetaten tilbyr etter § 16-3 fjerde ledd bokstav a.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om hva som anses som relevant utdanning etter første ledd bokstav a og b.

Forslag fra Senterpartiet og Fremskrittspartiet:

Forslag 7

Stortinget ber regjeringa sikre at langtidsopphald for barn med store og samansette behov blir varetatt i den varsla kapasitetsauka i døgnplassar i BUP, og gi helseføretaka plikt til å prioritere barn i barnevernsinstitusjon, og kome attende til Stortinget på eigna måte.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringa om å gjennomføre ei evaluering av OEM (Omsorgs- og endringsmodellen) og andre nytta fagmodellar i barnevernsinstitusjonar, der også vurderinga frå barna kjem fram, og sikre at fagmodellar blir utvikla med føremål om utviklingsstøtte i tråd med ny retning for institusjonsbarnevernet. Stortinget må bli informert om evalueringa på eigna vis.

Forslag fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 9

Stortinget ber regjeringa greie ut moglegheitene for eit nasjonalt pårørandesenter for barnevernet, gjerne i regi av ideelle stiftingar eller organisasjonar, og kome attende til Stortinget på eigna måte.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringa følgje opp forslaget i NOU 2023:24 om å redusere den kommunale eigenandelen på institusjonstiltak og kome tilbake til Stortinget på eigna måte.

Forslag fra Senterpartiet:

Forslag 11

Barnevernsloven § 5-3 første ledd skal lyde:

Når barneverns- og helsenemnda treffer vedtak om omsorgsovertakelse, skal det fremgå av vedtaket om barnet skal bo i et *kommunalt botiltak*, fosterhjem eller i en barnevernsinstitusjon. Nemnda kan bestemme at barnet skal bo i en opplærings- eller behandling sinstitusjon dersom det er nødvendig fordi barnet har ned-satt funksjonsevne. Nemnda kan i særskilte tilfeller også bestemme at barnet skal bo i et omsorgssenter, jf. kapittel 11.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Venstre:

Forslag 12

Barnevernsloven § 11-1 tredje og fjerde ledd skal lyde:

Tilbud etter første og annet ledd gjelder for barn som er under 18 år når de søker om beskyttelse.

Bestemmelsen gjelder også barn under 18 år som har flyktningstatus eller er innvilget midlertidig kollektiv beskyttelse.

5. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding A fremmes av en samlet komité, med unntak av § 10-11 første ledd bokstav b, som fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre.

Komiteens tilråding B II og V fremmes av en samlet komité, IV fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, III fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti, I fremmes av medlemmene i komiteen fra Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti og VI fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

A.

V e d t a k t i l l o v

om endringer i barnevernsloven mv. (kvalitetsløftet i barnevernet)

I

I lov 18. juni 2021 nr. 97 om barnevern gjøres følgende endringer:

§ 1-2 tredje ledd første punktum skal lyde:

For barn som oppholder seg i en annen stat og har sitt vanlige bosted i Norge, kan det treffes vedtak om omsorgsovertakelse etter § 5-1 og *vedtak om opphold* på barnevernsinstitusjon etter § 6-2.

§ 1-2 fjerde ledd skal lyde:

For barn som oppholder seg i Norge, men har sitt vanlige bosted i en annen stat, kan det treffes vedtak om hjelpetiltak etter kapittel 3, vedtak om akutt tiltak etter kapittel 4 og vedtak om frivillig opphold i barnevernsinstitusjon etter § 6-1, samt vedtak om *opphold* på institusjon etter § 6-6 når det er fare for menneskehandel.

§ 1-10 første ledd skal lyde:

Barnevernet skal sette inn tiltak tidlig for å forebygge alvorlig omsorgssvikt og at barnet utsetter sin utvikling for alvorlig fare.

§ 2-2 tredje ledd tredje punktum skal lyde:

Undersøkelsen skal gjennomføres så skånsomt som mulig og skal ikke være mer omfattende enn formålet tilsier.

§ 2-5 tredje ledd første punktum skal lyde:

Dersom barnevernstjenesten henlegger en sak etter en undersøkelse fordi foreldrene ikke samtykker til anbefalte hjelpetiltak, kan den fastsette i vedtaket at ny undersøkelse igangsettes innen seks måneder etter at saken ble henlagt, dersom vilkårene etter § 2-2 fortsatt er oppfylt.

§ 3-1 første ledd skal lyde:

Barnevernstjenesten skal tilby og iverksette hjelpetiltak for barnet og foreldrene når barnet har et særlig behov for hjelp på grunn av sin omsorgssituasjon eller fordi barnet utsetter sin utvikling for fare. Hjelpetiltak skal være egnet til å møte barnets og familiens behov og til å bidra til positiv endring hos barnet eller i familien.

§ 3-2 paragrafoverskriften skal lyde:

§ 3-2 Fosterhjem, kommunale botiltak med døgnbemanning og barnevernsinstitusjon som frivillig hjelpetiltak

§ 3-2 første punktum skal lyde:

Barnevernstjenesten kan tilby fosterhjem, kommunale botiltak med døgnbemanning eller institusjon som hjelpetiltak når vilkårene i § 3-1 første ledd er til stede og barnets behov ikke kan ivaretas på annen måte.

§ 3-3 tredje ledd skal lyde:

Når det som følge av krigen i Ukraina er nødvendig å evakuere barn som er under omsorg av ukrainske myndigheter, kan barnevernstjenesten samtykke til at barn gis opphold i et fosterhjem eller en institusjon i Norge etter en anmodning fra ukrainske myndigheter, dersom

- tiltaket er forsvarlig og til barnets beste
- det er inngått en avtale med kompetente ukrainske myndigheter
- vilkår etter artikkel 33 i konvensjon 19. oktober 1996 om jurisdiksjon, lovvalg, anerkjennelse, fullbyrdelse og samarbeid vedrørende foreldremyndighet og tiltak for beskyttelse av barn er oppfylt.

§ 3-5 skal lyde:

§ 3-5 Foreldrestøttende hjelpetiltak uten barnets samtykke

Barneverns- og helsenemnda kan vedta foreldrestøttende tiltak uten barnets samtykke dersom barnet utset-

ter eller er i ferd med å utsette sin utvikling for alvorlig fare, jf. § 6-2. Tiltaket skal ha som formål å forebygge behov for tiltak etter kapittel 6. Slike foreldrestøttende tiltak kan også gjennomføres uten barnets samtykke når tiltakene iverksettes som ledd i avslutningen av et institusjonsopphold etter § 6-2. Foreldrestøttende tiltak uten barnets samtykke kan ikke opprettholdes i mer enn seks måneder etter at nemndas vedtak ble truffet.

§ 3-6 nytt fjerde ledd skal lyde:

Det er barnevernstjenesten i den kommunen som sist iverksatte tiltak før ungdommen fylte 18 år, som har ansvaret for tiltak etter denne bestemmelsen.

§ 4-2 fjerde ledd skal lyde:

Vedtak som gjelder et barn som har sitt vanlige bosted i en annen stat, jf. § 1-2 fjerde ledd, faller likevel bort først seks måneder etter vedtakstidspunktet dersom norske myndigheter innen samme frist har gjort ett av følgende:

- har fremmet en begjæring til bostedsstaten om å treffe nødvendige beskyttelsestiltak
- har truffet vedtak om å få overført jurisdiksjon etter lov om gjennomføring av konvensjon 19. oktober 1996 om jurisdiksjon, lovvalg, anerkjennelse, fullbyrdelse og samarbeid vedrørende foreldremyndighet og tiltak for beskyttelse av barn § 5.

§ 4-2 femte ledd skal lyde:

De alternative tiltakene som fremgår av § 5-3, gjelder tilsvarende ved akuttvedtak om omsorgsovertakelse.

§ 4-4 paragrafoverskriften skal lyde:

§ 4-4 Akuttvedtak om opphold i barnevernsinstitusjon

§ 4-4 første ledd første punktum skal lyde:

Barnevernstjenestens leder, lederens stedfortreder eller påtalemyndigheten kan treffe akuttvedtak om opphold i barnevernsinstitusjon dersom barnet har utsett sin utvikling for alvorlig fare som nevnt i § 6-2.

§ 4-4 andre ledd første punktum skal lyde:

Dersom det er behov for videre tiltak, skal barnevernstjenesten snarest følge opp akuttvedtaket med en begjæring til barneverns- og helsenemnda om vedtak om opphold i institusjon etter § 6-2.

§ 4-5 paragrafoverskriften skal lyde:

§ 4-5 Akuttvedtak om opphold i institusjon når det er fare for menneskehandel

§ 4-5 første ledd første punktum skal lyde:

Barnevernstjenestens leder, lederens stedfortreder eller påtalemyndigheten kan treffe akuttvedtak om opphold i institusjon dersom det er sannsynlig at barnet utnyttetes til menneskehandel, eller det er en nærliggen-

de og alvorlig fare for at barnet kan bli utnyttet til menneskehandel.

§ 4-5 andre ledd første punktum skal lyde:

Dersom det er behov for videre tiltak, skal barnevernstjenesten snarest følge opp akuttvedtaket med en begjæring til barneverns- og helsenemnda om *vedtak om opphold* i institusjon etter § 6-6.

§ 5-3 paragrafoverskriften skal lyde:

§ 5-3 *Valg av tiltak etter vedtak om omsorgsovertakelse*

§ 5-3 andre ledd skal lyde:

Barnevernstjenesten skal redegjøre for sitt syn på valg av *tiltak etter første ledd* når den legger frem forslag om omsorgsovertakelse for nemnda. Nemnda kan i vedtaket sette krav til *tiltaket*. Saken skal forelegges nemnda på nytt dersom *vedtaket ikke kan gjennomføres som forutsatt*.

§ 5-3 tredje ledd første punktum skal lyde:

Ved valg av tiltak skal det blant annet legges vekt på barnets mening, barnets identitet og behov for omsorg i et stabilt miljø, behovet for kontinuitet i barnets oppdragelse og barnets etniske, religiøse, kulturelle og språklige bakgrunn.

§ 5-4 skal lyde:

§ 5-4 *Ansvar for barnet etter vedtak om omsorgsovertakelse*

Etter at det er truffet vedtak om omsorgsovertakelse, har barnevernstjenesten omsorgsansvaret for barnet. Barnevernstjenesten skal gi barnet forsvarlig omsorg og skal ta avgjørelser på vegne av barnet, med mindre avgjørelsen ligger til foreldrene etter tredje ledd eller til vergen.

Fosterforeldrene eller institusjonen der barnet bor, utøver omsorgen for barnet på vegne av barnevernstjenesten og kan treffe alle avgjørelser på vegne av barnet som omfattes av barnevernstjenestens myndighet etter første ledd annet punktum. Fosterforeldrene og institusjonen skal utøve omsorgen i samarbeid med barnevernstjenesten, og vesentlige avgjørelser skal avklares med den. Dersom barnevernstjenesten mener at fosterforeldrenes eller institusjonens vurderinger ikke er til barnets beste, skal fosterforeldrene eller institusjonen rette seg etter barnevernstjenestens beslutning.

Foreldrenes foreldreansvar er begrenset til avgjørelser om barnets grunnleggende personlige forhold, som valg av type skole, endring av navn, samtykke til adopsjon og inn- og utmelding i tros- og livssynssamfunn.

§ 5-11 første ledd skal lyde:

Når barneverns- og helsenemnda treffer vedtak om adopsjon etter § 5-10, skal den vurdere om det skal være besøkskontakt mellom barnet og foreldrene og mellom

barnet og søsken etter at adopsjonen er gjennomført, dersom noen av partene har krevd det og adopsjonssøkerne samtykker til slik kontakt. *Er barnet over 12 år, må også barnet samtykke. For vedtak om kontakt med søsken må dessuten søsken over 12 år samtykke.* Nemnda skal treffe vedtak om besøkskontakt dersom det er til barnets beste. Nemnda skal samtidig fastsette omfanget av kontakten.

§ 5-11 tredje ledd skal lyde:

Et vedtak om besøkskontakt kan prøves på nytt bare dersom særlige grunner tilsier det. Særlige grunner kan blant annet være at barnet motsetter seg kontakt, eller at foreldrene eller søsken ikke følger opp vedtaket om kontakt.

Ny § 5-12 skal lyde:

§ 5-12 *Varig opphold i fosterhjem*

Barneverns- og helsenemnda kan vedta varig opphold i fosterhjem dersom det er truffet vedtak om omsorgsovertakelse, barnet har bodd minst to år i fosterhjemmet, fosterforeldrene har samtykket og følgende vilkår er oppfylt:

- det må regnes som sannsynlig at foreldrene varig ikke vil kunne gi barnet forsvarlig omsorg, eller at barnet er blitt så knyttet til mennesker og miljøet der det er, at flytting kan føre til alvorlige problemer for barnet
- fosterforeldrene har vist seg egnet til å oppdra barnet som sitt eget og har utøvd omsorgen for barnet på en god måte
- barnet, når det er over 12 år, har samtykket på vedtakstidspunktet.

Når nemnda vedtar varig opphold i fosterhjem, skal den ta stilling til samvær, jf. kapittel 7, og til om foreldrene skal fratas foreldreansvaret, jf. § 5-8.

De private partene kan bare kreve at nemnda behandler en sak om endring av samvær dersom det foreligger opplysninger om vesentlige endringer i barnets eller foreldrenes situasjon som kan ha betydning for samværsspørsmålet.

De private partene kan bare kreve at nemnda behandler en sak om opphevelse av vedtaket om varig opphold i fosterhjem dersom det foreligger særlige grunner. Barneverns- og helsenemnda skal oppheve vedtaket om varig opphold i fosterhjem dersom det åpenbart er til barnets beste.

Barnevernstjenesten og fosterforeldrene må avtale omfanget av oppfølging etter § 9-6 annet ledd. § 8-3 tredje ledd gjelder ikke når nemnda fatter vedtak om varig opphold i fosterhjem.

Kapittel 6 overskriften skal lyde:

Kapittel 6 Tiltak for barn som utsetter sin utvikling for alvorlig fare m.m.

§ 6-1 første ledd første punktum skal lyde:

Et barn som *utsetter sin utvikling for alvorlig fare*, kan på samme vilkår som etter § 6-2 gis opphold i institusjon dersom barnet selv og de som har foreldreansvar, samtykker til det.

§ 6-1 tredje ledd skal lyde:

Dersom barnet *forlater institusjonen uten tillatelse eller unnlater å komme tilbake til institusjonen etter fravær*, og blir brakt tilbake til institusjonen innen tre uker, kan barnet holdes tilbake i tre uker fra det tidspunktet da barnet ble brakt tilbake til institusjonen.

§ 6-2 skal lyde:

§ 6-2 *Vedtak om opphold i barnevernsinstitusjon uten samtykke*

Dersom mindre inngripende tiltak ikke kan skape tilfredsstillende forhold for barnet og det er nødvendig ut fra barnets situasjon, kan barneverns- og helsenemnda vedta at et barn skal *ha opphold* i institusjon uten samtykke fra barnet selv eller fra de som har foreldreansvar. Slikt vedtak kan bare treffes dersom barnet utsetter sin utvikling for alvorlig fare på en eller flere av følgende måter:

- ved å begå alvorlige eller gjentatte lovbrudd
- ved vedvarende problematisk bruk av rusmidler
- ved andre utpreget skadelige handlinger.

Nemnda kan vedta opphold i institusjon i inntil fire uker for observasjon, undersøkelse og korttidsbehandling. Dersom det treffes nytt vedtak, kan oppholdstiden forlenges med inntil fire nye uker.

Dersom barnet har behov for mer langvarig behandling, kan nemnda vedta at oppholdet skal gjelde i inntil tolv måneder. Barnevernstjenesten skal vurdere vedtaket på nytt senest når barnet har oppholdt seg i institusjonen i seks måneder. Nemnda kan i særlige tilfeller vedta at oppholdet skal forlenges med inntil tolv måneder. Oppholdstiden etter akuttvedtak etter § 4-4 skal inngå i den totale oppholdstiden som gjelder for vedtak etter § 6-2 første og annet ledd.

Nemnda kan treffe vedtak etter første og annet ledd bare dersom institusjonen er faglig og materielt i stand til å tilby barnet forsvarlig hjelp. Institusjonen skal være godkjent av barne-, ungdoms- og familieetaten til å ta imot barn på grunnlag av vedtak etter denne bestemmelsen. Bestemmelsen i § 5-3 annet ledd gjelder tilsvarende.

Dersom det er nødvendig ut fra formålet med oppholdet, kan nemnda treffe vedtak om rusmiddeltesting uten samtykke under oppholdet.

Barnevernstjenesten kan la være å sette vedtaket i verk dersom forholdene tilsier det. Barnevernstjenesten

skal i så fall varsle nemnda. Vedtaket faller bort dersom det ikke er satt i verk innen seks uker.

§ 6-3 skal lyde:

§ 6-3 *Opphold i fosterhjem med særlige forutsetninger eller i institusjoner med hjem*

Vedtak etter §§ 6-1 og 6-2 kan også gjelde opphold i fosterhjem med særlige forutsetninger. Fosterhjemmet skal være utpekt av barne-, ungdoms- og familieetaten.

Vedtak etter §§ 6-1 og 6-2 kan også gjelde opphold i institusjoner med hjem, jf. § 10-24.

§ 6-4 skal lyde:

§ 6-4 *Vedtak om informasjon til fornærmede eller etterlatte utsatt for et alvorlig lovbrudd*

Når barneverns- og helsenemnda treffer vedtak etter § 6-2, skal nemnda vedta at fornærmede eller etterlatte skal informeres om dette dersom følgende vilkår er oppfylt:

- begrunnelsen for vedtaket er at barnet har begått et alvorlig lovbrudd
- barnet hadde ikke fylt 15 år da lovbruddet ble begått
- det antas å ha betydning for fornærmede eller etterlatte å få informasjon om vedtaket.

Det skal ikke gis informasjon dersom det kan medføre fare for barnets sikkerhet.

Nemnda kan treffe vedtak som nevnt i første ledd også i tilfeller der barnet allerede har tiltak etter § 6-2 når lovbruddet begås.

§ 6-5 første ledd skal lyde:

Er det truffet vedtak om informasjon til fornærmede eller etterlatte etter § 6-4, skal institusjonen gi informasjon om at barnet oppholder seg i institusjon, og varigheten av oppholdet, institusjonens beliggenhet og annen nødvendig informasjon om institusjonsoppholdet.

§ 6-6 paragrafoverskriften skal lyde:

§ 6-6 *Vedtak om opphold i institusjon når det er fare for at barnet kan utnyttes til menneskehandel*

§ 6-6 første ledd første punktum skal lyde:

Dersom politiets vurdering og øvrige opplysninger tilsier at det er nærliggende og alvorlig fare for at barnet utnyttes eller kan bli utnyttet til menneskehandel, jf. straffeloven § 257, kan barneverns- og helsenemnda treffe vedtak om opphold i institusjon.

§ 6-6 andre ledd tredje punktum skal lyde:

Beskyttelsestiltakene kan også omfatte begrensninger for hvem som kan få vite hvor barnet er, ved at barnet har vedtak om skjult adresse.

§ 6-6 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Barnevernstjenesten har ansvar for omsorgen for barnet etter vedtak om *opphold* i institusjon.

Ny § 7-7 skal lyde:

§ 7-7 *Barnevernstjenestens adgang til å stanse fastsatt samvær*

Barnevernstjenestens leder, lederens stedfortreder eller påtalemyndigheten kan, når det er nødvendig, treffe midlertidig vedtak om stans av samvær som er fastsatt av barneverns- og helsenemnda eller domstolen, dersom det er fare for at barnet blir skadelidende dersom samværet gjennomføres. På samme vilkår kan barnevernstjenesten treffe midlertidig vedtak om tilsyn under samvær.

Dersom det er behov for videre tiltak, skal barnevernstjenesten snarest følge opp det midlertidige vedtaket med en begjæring til barneverns- og helsenemnda om endring av samvær. Dersom slik begjæring ikke foreligger innen tre uker fra vedtakstidspunktet, faller det midlertidige vedtaket bort.

Barnevernstjenesten skal fortløpende vurdere behovet for det midlertidige vedtaket.

§ 8-3 tredje ledd skal lyde:

Dersom hensynet til barnet ikke taler mot det, skal barnevernstjenesten legge til rette for at foreldrene kan få tilbake omsorgen for barnet, jf. § 5-7. Barnevernstjenesten skal systematisk og regelmessig vurdere om det er nødvendig å endre *tiltaket, herunder om det er grunnlag for å fremme sak om oppheving av vedtak om omsorgsovertakelse, eller andre tiltak for å gi barnet ro og stabilitet*.

§ 8-4 første ledd første punktum skal lyde:

Etter at det er truffet vedtak om opphold i barnevernsinstitusjon etter § 6-1 eller etter § 6-2, skal barnevernstjenesten følge med på hvordan barnet utvikler seg, og om det får forsvarlig omsorg og behandling.

§ 8-4 tredje ledd andre punktum skal lyde:

Planen skal om mulig foreligge før barnet *flytter inn* i institusjonen.

§ 8-4 fjerde ledd første punktum skal lyde:

I en sak om *opphold* i institusjon uten samtykke etter § 6-2 skal barnevernstjenesten utarbeide et utkast til plan for tiltaket og oppfølgingen av barnet som skal foreligge når barneverns- og helsenemnda behandler saken.

Ny § 8-7 skal lyde:

§ 8-7 *Oppfølging av barn og foreldre etter vedtak om oppheving av vedtak om omsorgsovertakelse*

Etter at barneverns- og helsenemnda har truffet vedtak om oppheving av vedtak om omsorgsovertakel-

se, skal barnevernstjenesten tilby barn og foreldre oppfølging i opptil seks måneder. Ved samtykke skal barnevernstjenesten som en del av oppfølgingen formidle kontakt med øvrige hjelpeinstanser. Barnevernstjenesten skal utarbeide en plan for oppfølgingen.

§ 9-2 andre punktum skal lyde:

Barnet skal selv kunne bestemme i personlige spørsmål så langt det er mulig ut fra formålet med *oppholdet* og fosterforeldrenes ansvar for å gi barnet forsvarlig omsorg.

§ 9-6 skal lyde:

§ 9-6 *Oppfølging av barn i fosterhjem og oppfølging av fosterfamilien*

Barnevernstjenesten i omsorgskommunen har ansvar for å følge opp barnet i fosterhjemmet, jf. kapittel 8. *Barnevernstjenesten kan tilby støttehjem som del av oppfølgingen av barnet og fosterfamilien.*

Barnevernstjenesten i omsorgskommunen har ansvar for å følge opp fosterfamilien så lenge barnet bor i fosterhjemmet, og skal gi *godtgjøring og utgiftsdekning til fosterforeldrene. Barnevernstjenesten skal også gi fosterforeldre godtgjøring for å kompensere for manglende opptjening av tjenestepensjon, når de på grunn av fosterhjemsoppdraget helt eller delvis ikke er i annet arbeid.*

Barne-, ungdoms- og familieetaten skal ivareta ansvaret etter første ledd annet punktum og annet ledd for fosterhjem som etaten tilbyr, jf. § 16-3 annet ledd bokstav a og c.

§ 9-8 andre ledd skal lyde:

Fosterforeldrene kan klage på vedtak om flytting etter § 5-5.

§ 9-9 første ledd første punktum skal lyde:

Det er forbudt for privatpersoner å drive formidlingsvirksomhet som har som formål å gi barn opphold utenfor hjemmet.

§ 9-10 andre og tredje punktum skal lyde:

Kommunen skal føre tilsyn med hvert enkelt barn i fosterhjemmet fra *barnet har flyttet inn* og frem til barnet fyller 18 år. Formålet med tilsynet er å kontrollere at barnet får forsvarlig omsorg i fosterhjemmet, og at forutsetningene for *oppholdet* blir fulgt opp.

Nytt kapittel 9 A skal lyde:

Kapittel 9 A Kommunale botiltak med døgnbemanning

§ 9 A-1 *Ansaret for forsvarlig omsorg og beskyttelse*

Kommunale botiltak med døgnbemanning skal gi barn som oppholder seg i tiltaket, forsvarlig omsorg og

beskyttelse. Botiltaket skal møte barn hensynsfullt og ivareta barnets rettigheter og rettssikkerhet.

§ 9 A-2 Barns rettigheter i kommunale botiltak med døgnbemanning

Barnet har rett til vern av sin personlige integritet, forsvarlig omsorg og beskyttelse under opphold i kommunale botiltak med døgnbemanning.

Barn har rett til å medvirke i alle forhold som vedrører barnet under opphold i botiltaket, jf. § 1-4. Barnet skal få tilstrekkelig og tilpasset informasjon og har rett til fritt å gi uttrykk for sine meninger. Barnet skal bli lyttet til, og barnets meninger skal vektlegges i samsvar med barnets alder og modenhet. Botiltaket må sørge for at barnets rett til medvirkning blir ivaretatt ved utformingen av tiltakets daglige liv og ved andre forhold som vedrører barnet.

§ 9 A-3 Grensesetting ut fra omsorgsansvaret og hensynet til trygghet og trivsel

Botiltaket har rett og plikt til å sette grenser for barnet når det er nødvendig for å gi barnet forsvarlig omsorg og beskyttelse ut fra dets alder og modenhet. Botiltaket kan på tilsvarende måte som foreldre sette grenser for barnets bevegelsesfrihet, besøk, bruk av elektroniske kommunikasjonsmidler og internett.

Hvilke grenser som kan settes i medhold av omsorgsansvaret, må vurderes ut fra barnets individuelle behov for omsorg og beskyttelse. Grensesettingen må være egnet til å oppnå formålet og stå i rimelig forhold til de interesser som skal ivaretas, både i omfang og varighet. Botiltaket kan også sette grenser for barnet hvis det er nødvendig for å ivareta trygghet og trivsel for andre i botiltaket.

Hvis det er åpenbart nødvendig for å gi barnet forsvarlig omsorg og beskyttelse, kan botiltaket benytte milde former for fysisk makt, som å holde barnet kortvarig fast eller lede barnet. Slike tiltak kan også benyttes hvis det åpenbart er nødvendig for å ivareta trygghet og trivsel for andre i botiltaket.

§ 9 A-4 Saksbehandling og klage

Barnet og foreldrene kan klage direkte til statsforvalteren ved brudd på bestemmelser i §§ 9 A-2 og 9 A-3. Statsforvalteren kan prøve alle sider av saken.

§ 9 A-5 Generelle krav til kommunale botiltak med døgnbemanning

Barn kan bare gis opphold i kommunale botiltak med døgnbemanning som er godkjent av barne-, ungdoms- og familieetaten. Reglene om godkjenning i § 10-19 gjelder så langt de passer.

Botiltaket skal til enhver tid ha forsvarlig bemanning og kompetanse. Botiltaket skal ha en stillingsplan

som sikrer kontinuitet for barna og en faglig forsvarlig drift.

Botiltaket skal ha en leder og en stedfortreder for lederen.

Botiltaket skal sørge for at de ansatte får nødvendig faglig veiledning og opplæring.

§ 9 A-6 Barnevernstjenestens plikt til å følge opp barn i kommunale botiltak med døgnbemanning

Barnevernstjenesten i omsorgskommunen skal ivareta sitt løpende og helhetlige ansvar for å følge opp barnet under opphold i botiltaket.

§ 9 A-7 Forskrift om kommunale botiltak med døgnbemanning

Departementet kan gi forskrift med nærmere krav til kvalitet, godkjenning, bemanning og kompetanse, innholdet i barns rettigheter, gjennomføring av grensesetting og om saksbehandling og klagebehandling ved opphold i kommunale botiltak med døgnbemanning.

Kapittel 10 skal lyde:

Kapittel 10 Barnevernsinstitusjoner m.m.

§ 10-1 Barnevernsinstitusjonens ansvar for forsvarlig omsorg, beskyttelse og behandling

Barnevernsinstitusjonen skal gi barn som oppholder seg på institusjonen, forsvarlig omsorg, beskyttelse og behandling. Institusjonen skal møte barn hensynsfullt og ivareta barnets rettigheter og rettssikkerhet.

Departementet kan gi forskrift om det nærmere innholdet i institusjonens ansvar overfor det enkelte barn.

§ 10-2 Barns rettigheter i barnevernsinstitusjon

Barnet har rett til vern av sin personlige integritet og forsvarlig omsorg, beskyttelse og behandling under opphold på barnevernsinstitusjon.

Barn har rett til å medvirke i alle forhold som vedrører barnet under opphold i institusjon, jf. § 1-4. Barnet skal få tilstrekkelig og tilpasset informasjon og har rett til fritt å gi uttrykk for sine meninger. Barnet skal bli lyttet til, og barnets meninger skal vektlegges i samsvar med barnets alder og modenhet. Institusjonen må sørge for at barnets rett til medvirkning blir ivaretatt ved utformingen av institusjonens daglige liv og ved andre forhold som vedrører barnet.

Barnet har rett til kontakt med oppnevnt verge, advokat, barnevernstjeneste, tilsynsmyndighet, helsepersonell, konsulær representant, prest, annen religiøs leder eller lignende.

Departementet kan gi forskrift om det nærmere innholdet i barns rettigheter i institusjon.

§ 10-3 Grensesetting ut fra omsorgsansvaret

Barnevernsinstitusjonen har rett og plikt til å sette grenser for barnet når det er nødvendig for å gi barnet forsvarlig omsorg og beskyttelse ut fra barnets alder og modenhet. Institusjonen kan på tilsvarende måte som foreldre sette grenser for barnets bevegelsesfrihet, besøk, bruk av elektroniske kommunikasjonsmidler og internett.

Hvilke grenser som kan settes i medhold av omsorgsansvaret, må vurderes ut fra barnets individuelle behov for omsorg og beskyttelse.

Hvis det er åpenbart nødvendig for å gi barnet forsvarlig omsorg og beskyttelse, kan institusjonen benytte milde former for fysisk makt, som å holde barnet kortvarig fast eller lede barnet.

Tiltak som ikke kan gjennomføres i medhold av omsorgsansvaret, krever hjemmel i lov.

Departementet kan gi forskrift om det nærmere innholdet i omsorgsansvaret og gjennomføring av grensesetting etter denne bestemmelsen.

§ 10-4 Trygghet og trivsel på barnevernsinstitusjonen

Hvis det er nødvendig for å ivareta trygghet og trivsel for andre på barnevernsinstitusjonen, kan institusjonen sette tilsvarende grenser for barnet som nevnt i § 10-3 første ledd. Hvis det er åpenbart nødvendig for å ivareta trygghet og trivsel for andre på institusjonen, kan institusjonen benytte milde former for fysisk makt som nevnt i § 10-3 tredje ledd.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring av grensesetting etter denne bestemmelsen.

§ 10-5 Forebygging av bruk av fysisk makt og inngrep i barnets rettigheter

Barnevernsinstitusjonen skal arbeide systematisk for å forebygge bruk av fysisk makt og inngrep i barnets rettigheter.

Institusjonen skal gjennomgå bruk av fysisk makt og inngrep i barnets rettigheter sammen med barnet så snart som mulig etter at tiltaket er avsluttet.

Departementet kan gi forskrift om nærmere regler om systematisk forebygging etter denne bestemmelsen.

§ 10-6 Vilkår for og omfanget av grensesetting og inngrep

Før det settes grenser eller gjøres inngrep, skal andre mindre inngripende tiltak være forsøkt eller vurdert som utilstrekkelige. Tiltaket må være egnet til å oppnå formålet og stå i rimelig forhold til interessene som skal ivaretas. Tiltaket skal gjennomføres så skånsomt som mulig og ikke vare lenger enn nødvendig.

Ved vurderingen av nødvendigheten og forholdsmessigheten skal barnevernsinstitusjonen vurdere det samlede omfanget og varigheten av grenser og inngrep overfor barnet. Det skal også legges vekt på om barnet bor alene.

§ 10-7 Frivillig rusmiddeltesting

Barn kan samtykke til at det tas prøver av biologisk materiale under oppholdet for å fastslå om det er brukt rusmidler, når det er nødvendig for å gi barnet forsvarlig omsorg, beskyttelse og behandling.

Barn med vedtak om opphold i barnevernsinstitusjon etter §§ 6-1, 6-2 og 4-4 kan samtykke til at det foretas rusmiddeltesting etter første ledd også ved inntak i institusjonen.

For barn under 15 år, kreves samtykke også fra de som har foreldreansvar, eller barnevernstjenesten hvis den har overtatt omsorgen for barnet. For barn under 15 år i omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere, skal barne-, ungdoms- og familieetaten samtykke i tillegg til barnet. Samtykke skal være skriftlig, og den som samtykker, skal informeres om at samtykket når som helst kan trekkes tilbake.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring av rusmiddeltesting etter denne bestemmelsen.

§ 10-8 Kroppsvisitasjon og undersøkelse av barnets rom, eiendeler, brev og pakker

Ved begrunnet mistanke om at barnet besitter tyve- gods, farlige gjenstander, rusmidler eller andre skadelige medikamenter og tilhørende brukerutstyr, kan barnet kroppsvisiteres eller barnets rom og eiendeler undersøkes. Undersøkelser kan på samme vilkår foretas for brev og pakker som kommer til barnevernsinstitusjonen.

Tiltak etter første ledd kan iverksettes bare hvis dette er nødvendig for å gi barnet forsvarlig omsorg, beskyttelse og behandling eller for å ivareta trygghet og trivsel for andre på institusjonen. Kroppsvisitasjoner kan bare omfatte kroppens overflater, munnhulen, samt gjennomlysning av klær.

Bare institusjonens leder eller den lederen gir fullmakt, kan beslutte tiltak etter første ledd.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring av kroppsvisitasjon og undersøkelser etter denne bestemmelsen.

§ 10-9 Inndragning av farlige gjenstander m.m.

Dersom barnevernsinstitusjonen finner gjenstander som nevnt i 10-8 første ledd, skal gjenstandene inndras. Ulovlige gjenstander, rusmidler eller medikamenter skal overleveres til politiet. Tyvegods skal overleveres til politiet eller eieren. Øvrige gjenstander kan tilintetgjøres, oppbevares eller overleveres politiet.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring av inndragning og håndtering av gjenstander, herunder om overlevering til politiet.

§ 10-10 Innsyn i barnets kommunikasjon

Ved begrunnet mistanke om at barnet utsettes for fare eller skade ved bruk av elektroniske kommunikasjons-

midler, kan barnevernsinstitusjonen treffe vedtak om innsyn i barnets elektroniske kommunikasjon og aktivitet.

Tiltak etter første ledd kan bare iverksettes dersom det er nødvendig for å gi barnet forsvarlig omsorg, beskyttelse og behandling.

Bare institusjonens leder eller den lederen gir fullmakt, kan vedta tiltak etter første ledd. Vedtak kan treffes for inntil 14 dager om gangen. Institusjonen må fortløpende vurdere om det er nødvendig å opprettholde vedtaket.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring av innsyn i barnets elektroniske kommunikasjon og aktivitet etter denne bestemmelsen.

§ 10-11 Bruk av fysisk makt for å avverge skade

Barnevernsinstitusjonen kan, dersom det er strengt nødvendig, benytte fysisk makt for å avverge

- akutt fare for skade på barnets liv eller helse
- nært forestående fare for at barnet utsetter eget liv eller egen helse for alvorlig skade
- akutt fare for skade på andre personers liv eller helse eller ved akutt fare for vesentlig skade på eiendom.

Dersom det er strengt nødvendig å isolere barnet etter første ledd, skal minst én av personalet være til stede i rommet eller i naborom med ulåst dør. Isolasjon av et barn er bare tillatt i rom med vindu og med minst 8 m² gulvflate. Isolasjon kan bare besluttes av institusjonens leder eller den lederen gir fullmakt.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring av bruk av fysisk makt etter denne bestemmelsen.

§ 10-12 Utvidet adgang til inngrep i barnets rettigheter

Når barn er i barnevernsinstitusjon etter §§ 4-4, 6-1 eller 6-2 og det er nødvendig ut fra formålet med oppholdet, kan institusjonen treffe vedtak om inngrep

- i barnets bevegelsesfrihet innenfor og utenfor institusjonsområdet, herunder nekte barnet å forlate institusjonsområdet
- om å låse døren til institusjonen for barnet eller kreve at barnet har følge med institusjonsansatte utenfor institusjonen for å gjennomføre vedtak etter bokstav a
- i barnets rett til besøk, herunder nekte barnet besøk
- i barnets bruk av elektroniske kommunikasjonsmidler og tilgang til internett, herunder nekte bruk
- om å inndra elektroniske kommunikasjonsmidler dersom barnet ikke retter seg etter institusjonens vedtak om å nekte bruk etter bokstav d.

Vedtak om inngrep i barnets bevegelsesfrihet og besøk etter første ledd kan treffes for inntil 14 dager om gangen. Vedtak om inngrep i bruk av et elektronisk kommunikasjonsmiddel og tilgang til internett etter første ledd bokstav d og e kan treffes for inntil fire uker fra barnet ankommer institusjonen, og deretter for maksimum 14 dager om gangen. Institusjonen må fortløpende vurdere om vedtaket skal opprettholdes.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring av vedtak etter bestemmelsen.

§ 10-13 Rusmiddeltesting av barn i barnevernsinstitusjon etter § 6-2

Når barneverns- og helsenemnda har truffet vedtak om rusmiddeltesting av et barn som er i barnevernsinstitusjon etter § 6-2, kan institusjonen kreve at det tas prøver av biologisk materiale.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring av rusmiddeltesting etter denne bestemmelsen.

§ 10-14 Tilbakeføring til barnevernsinstitusjon

Hvis barnet forlater barnevernsinstitusjonen uten tillatelse eller unnlater å komme tilbake til institusjonen etter fravær, skal institusjonen prøve å bringe barnet frivillig tilbake til institusjonen. Tilbakeføringen skal om mulig skje i samarbeid med foreldre og barnevernstjenesten.

Dersom vedtaket for oppholdet i institusjonen gir adgang til det etter §§ 4-2, 4-4, 4-5, 5-1, 6-2 og 6-6, kan barnevernstjenestens leder dersom det er nødvendig, kreve bistand fra politiet til å bringe barnet tilbake til institusjonen mot sin vilje, jf. § 12-10.

Departementet kan gi forskrift om varsling av barnevernstjeneste og politi, og om samarbeid med andre instanser ved fravær og tilbakeføring til institusjon.

§ 10-15 Beskyttelsestiltak for barn som er utsatt eller i fare for menneskehandel

Når det er truffet vedtak etter § 6-6, skal barnevernsinstitusjonen iverksette de beskyttelsestiltak som barneverns- og helsenemnda har fastsatt etter § 6-6 annet ledd for å hindre at barnet får kontakt med personer som kan utnytte barnet til menneskehandel.

§ 10-16 Saksbehandling og klage

Barnevernsinstitusjonens avgjørelser om inngrep i barnets rettigheter etter §§ 10-8 til 10-12 er enkeltvedtak som skal protokollføres. Avgjørelser om rusmiddeltesting etter §§ 10-7 og 10-13 og tilbakeføring mot barnets vilje etter § 10-14 annet ledd skal også protokollføres. Protokollen skal vise institusjonens vurdering av det samlede omfanget og varigheten av grenser og inngrep overfor barnet, jf. § 10-6 annet ledd. Protokollen skal sendes til barnevernstjenesten og statsforvalteren.

Barnet og foreldrene kan klage direkte til statsforvalteren på enkeltvedtak og brudd på §§ 10-1 til 10-15. Institusjonen skal informere barnet og foreldrene om adgangen til å klage. Hvis barnet ønsker det, skal institusjonen bistå med å utforme og oversende klager. Klager behandles etter reglene i forvaltningsloven, og statsforvalteren kan prøve alle sider av saken.

Statsforvalteren skal også behandle andre muntlige og skriftlige henvendelser fra barnet og foreldrene om forhold som gjelder oppholdet på institusjonen.

Departementet kan gi forskrift om saksbehandling og klagebehandling ved institusjonsopphold.

§ 10-17 *Generelle krav til barnevernsinstitusjoner*

Enhver barnevernsinstitusjon skal være godkjent av barne-, ungdoms- og familieetaten.

Institusjonen skal ha en definert målgruppe og et formulert mål for sin faglige virksomhet. Institusjonen skal anvende metoder som er faglig og etisk forsvarlige og tilpasset institusjonens målgrupper og målene for institusjonens virksomhet.

Institusjonen skal ha en skriftlig plan for sin virksomhet. Institusjonen skal føre internkontroll for å sikre forsvarlig drift.

Departementet kan gi forskrift om internkontroll og nærmere krav til kvalitet, bemanning og kompetanse i institusjonene.

§ 10-18 *Krav til bemanning og kompetanse i barnevernsinstitusjon*

Barnevernsinstitusjonen skal til enhver tid ha forsvarlig bemanning og kompetanse. Institusjonen skal ha en stillingsplan som sikrer en faglig forsvarlig drift. Institusjonen skal ha ansatte med tilstrekkelig nivå og bredde i kompetansen ut fra institusjonens målgruppe og målsetting.

Institusjonen skal ha en arbeidstidsordning som sikrer kontinuitet og stabilitet for barna. Faglig personell som ansettes i en institusjon, skal ha relevant bachelorutdanning. Barne-, ungdoms- og familieetaten kan i særlige tilfeller gi unntak fra dette kravet.

Institusjonen kan også ansette faglig personell som kan dokumentere minst tre års arbeidserfaring fra barnevernsinstitusjon, andre barnevernstiltak med døgnbemanning eller andre tilsvarende omsorgstiltak etter annet lov- og regelverk.

Institusjonen kan også ansette studenter under relevant bachelorutdanning, med vilkår om at utdanningen fullføres. Institusjonen og studenten avtaler lengde på ansettelsen ut fra omfanget av stillingen og hvor langt studenten har kommet i utdanningsløpet. Dersom utdanningen ikke fullføres innen avtalt tid, gjelder reglene om avslutning av midlertidig stilling i arbeidsmiljøloven § 14-9 femte ledd.

Institusjonen skal ha en leder og en stedfortreder for lederen. Fra 1. januar 2031 skal disse ha barnevernsfaglig mastergrad eller annen relevant utdanning på tilsvarende nivå. Kompetansekravet er oppfylt også for ledere og stedfortredende ledere som har relevant bachelorutdanning, og som innen 1. januar 2031 har gjennomført relevant videreutdanning med minst 30 studiepoeng.

Institusjonen skal sørge for at de ansatte får nødvendig faglig veiledning og opplæring.

§ 10-19 *Godkjenning av barnevernsinstitusjoner*

Barne-, ungdoms- og familieetaten regionalt skal godkjenne barnevernsinstitusjoner.

En barnevernsinstitusjon kan godkjennes bare dersom den drives i samsvar med denne loven med forskrifter og ellers drives på en forsvarlig måte. Godkjenningen skal gjelde for bestemte målgrupper.

Barnevernsinstitusjoner kan bestå av flere institusjonsavdelinger. Dersom en institusjonsavdeling utfører selvstendige faglige og administrative oppgaver, må den ha egen godkjenning.

Dersom institusjonen ikke lenger oppfyller vilkårene for godkjenning, skal det treffes vedtak om bortfall av godkjenning.

Avgjørelser om godkjenning kan påklages til sentralt nivå i barne-, ungdoms- og familieetaten.

Departementet kan gi forskrift om godkjenningsordningen, om regnskapsføring og om offentlige myndigheters innsyn i regnskapene.

§ 10-20 *Kartlegging under opphold på barnevernsinstitusjon*

Barnevernsinstitusjonen kan kartlegge barnets behov under oppholdet. Formålet med kartleggingen skal være å tilrettelegge tilbudet for det enkelte barnet.

§ 10-21 *Barnevernstjenestens plikt til å følge opp barn på barnevernsinstitusjon*

Barnevernstjenesten i omsorgskommunen skal følge opp barnet på barnevernsinstitusjonen, jf. kapittel 8. *Barnet kan som ledd i oppfølgingen tilbys støttehjem.* Departementet kan gi forskrift om barnevernstjenestens plikt til å følge opp barnet.

§ 10-22 *Rettigheter og plikter under opphold i senter for foreldre og barn*

Sentre for foreldre og barn som tilbyr heldøgnsstjenester, skal sørge for at familiene får et faglig forsvarlig tilbud. Senteret skal behandle familiene hensynsfullt og slik at den enkeltes integritet blir ivaretatt.

Foreldre og barns rett til privatliv og familieliv, og foreldrenes rett til å ta beslutninger for barnet, skal respekteres under oppholdet så langt det er forenlig med formålet med oppholdet og senterets ansvar for trygghet og trivsel for alle på senteret.

Departementet kan gi forskrift om barns og foreldres rettigheter og plikter under opphold i sentre for foreldre og barn.

§ 10-23 Godkjenning av og krav til kvalitet, bemanning og kompetanse i senter for foreldre og barn

Sentre for foreldre og barn som tilbyr heldøgns tjenester, skal være kvalitetssikret og godkjent av barne- og familietaten etter §§ 10-17 og 10-19.

Senteret skal til enhver tid ha forsvarlig bemanning og kompetanse. Senteret skal ha en stillingsplan som sikrer en faglig forsvarlig drift. Senteret skal ha tilsatt personell med tilstrekkelig kompetanse ut fra senterets målgruppe og målsetting.

Senteret skal ha en leder og en stedfortreder for lederen. Leder eller stedfortreder skal minst ha treårig høyskoleutdanning i sosialfag eller annen relevant utdanning på tilsvarende nivå, samt tilleggsutdanning i administrasjon og ledelse.

For personell i senteret som skal bistå barnevernstjenesten med utredning av barnets omsorgssituasjon, gjelder § 15-6.

Departementet kan gi forskrift om internkontroll, krav til kvalitet, bemanning, kompetanse, godkjenning, regnskapsføring og offentlige myndigheters innsyn i regnskapene ved sentre for foreldre og barn.

§ 10-24 Institusjoner med hjem

Barnevernsinstitusjoner som skal ta imot barn etter § 6-1 eller § 6-2, kan omfatte institusjoner med hjem.

Hjemmene må ha særlige forutsetninger for å ta imot barn som utsetter sin utvikling for alvorlig fare, og må være knyttet opp mot en oppfølgingsenhet.

Oppfølgingsenheten har ansvaret for oppfølgingen av hjemmene, herunder ansvaret for opplæring, behandling og veiledning.

Departementet kan gi forskrifter om institusjoner med hjem.

§ 11-5 skal lyde:

§ 11-5 Rettigheter for barnet og krav til omsorgssenteret

Loven §§ 10-1 til 10-11, § 10-14 og § 10-16 gjelder tilsvarende for omsorgssentre. Det samme gjelder §§ 10-17 til 10-19.

§ 11-7 paragrafoverskriften skal lyde:

§ 11-7 Vedtak om opphold i omsorgssenter

§ 12-1 første ledd skal lyde:

Forvaltningsloven gjelder med de særregler som er fastsatt i eller i medhold av loven her. Dette gjelder også for klientsaker i private institusjoner, private sentre for foreldre og barn og private omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere som er godkjent etter §§ 10-19, 10-23 og 11-5.

Ny § 12-3 a skal lyde:

§ 12-3 a Barns rett til å klage på vedtak om flytting

Barnet kan klage på barnevernstjenestens vedtak om opphold utenfor hjemmet etter §§ 3-2 og 3-3. Bar-

net kan også klage på barnevernstjenestens vedtak etter § 5-5 om flytting etter omsorgsovertakelse.

§ 12-7 andre og nytt tredje ledd skal lyde:

Departementet kan føre oversikt over sakkyndige for å legge til rette for at barnevernstjenesten, nemnda, domstolen og private parter kan be om sakkyndig bistand i saker etter loven.

Departementet kan gi forskrift om krav til sakkyndiges mandater, rapporter og egenerklæringer. Departementet kan gi forskrift om innholdet i og forvaltning av oversikten i annet ledd.

§ 12-11 andre ledd skal lyde:

Personer som skal ansettes i eller utføre oppgaver på vegne av et botiltak med døgnbemanning etter kapittel 9 A, en barnevernsinstitusjon etter kapittel 10, et senter for foreldre og barn etter kapittel 10 eller et omsorgssenter etter kapittel 11, skal legge frem politiattest som nevnt i politiregisterloven § 39 første ledd. Tilsvarende gjelder for personer som utfører andre oppgaver for botiltaket, institusjonen, senteret for foreldre og barn eller omsorgssenteret, og som har direkte kontakt med barn og unge eller foreldre som oppholder seg der.

§ 12-11 åttende ledd skal lyde:

Personer med anmerkning knyttet til lov 22. mai 1902 nr. 10 Almindelig borgerlig straffelov §§ 162, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 199, 200 annet ledd, 201 første ledd bokstav c, 203, 204 a, 219, 224, 229 annet og tredje straffalternativ, 231, 233 og 268 jf. 267 eller straffeloven 231, 232, 257, 258, 274, 275, 282, 283, 291, 293, 294, 295, 296, 299, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 309, 310, 311, 312, 314, 327 eller 328 skal ikke få utføre oppgaver overfor mindreårige. Personer med anmerkning knyttet til andre straffebud eller anmerkninger knyttet til straffebud etter første punktum, men som ikke ville fremgått av politiattest etter politiregisterloven § 39 første ledd, skal ikke godkjennes som fosterforeldre eller ta imot barn i avlastningshjem dersom anmerkningen kan skape tvil om hvorvidt de egner seg for oppgaven.

§ 13-2 første ledd bokstav d skal lyde:

d. når et barn har utsatt sin utvikling for alvorlig fare ved å begå alvorlige eller gjentatte lovbrudd, ved problematisk bruk av rusmidler, eller ved å ha vist annen form for utpreget skadelige handlinger

§ 13-4 første ledd bokstav e skal lyde:

e. akuttvedtak om opphold i barnevernsinstitusjon, jf. § 4-4

§ 13-4 første ledd bokstav f skal lyde:

f. akuttvedtak om opphold i institusjon når det er fare for menneskehandel, jf. § 4-5

§ 13-4 første ledd bokstav l skal lyde:

- l. vedtak om *opphold* i barnevernsinstitusjon uten samtykke, jf. § 6-2

§ 13-4 første ledd bokstav m skal lyde:

- m. vedtak om *opphold* i institusjon ved fare for menneskehandel, jf. § 6-6

§ 13-5 tredje ledd skal lyde:

Barnevernstjenesten skal uten hinder av taushetsplikt gi informasjon til politiet *så snart som mulig når det vurderes, treffes, endres eller oppheves* vedtak om skjult adresse i samsvar med denne loven *eller vedtak om gradering av opplysninger, jf. folkeregisterloven § 10-4.*

Ny § 13-5 a skal lyde:

§ 13-5 a *Informasjonsplikt til statsforvalteren*

Barnevernstjenesten i omsorgskommunen skal snarest mulig informere statsforvalteren om dødsfall, livstruende hendelser og seksuelle overgrep som involverer barn som har barnevernstiltak utenfor hjemmet. Informasjonsplikten gjelder også for barnevernsinstitusjoner, omsorgssentrene, senter for foreldre og barn og kommunale botiltak med døgnbemanning når barnet har opphold der. Barne-, ungdoms- og familieetaten plikter å informere statsforvalteren når barnet har opphold i omsorgssenter.

Ny § 13-7 skal lyde:

§ 13-7 *Nasjonalt barnevernsregister*

Departementet kan etablere et nasjonalt register for å utvikle statistikk og analyser om barnevernet. Registeret kan inneholde personopplysninger tilknyttet fødselsnummer eller andre personentydige identifikasjonsnummer.

Formålet med registeret er å behandle personopplysninger som grunnlag for statistikk og analyser for å

- a. frembringe kunnskap om effekten av ulike tiltak i barnevernet og hvordan disse tiltakene påvirker barn og familier som mottar tjenestene
- b. følge med på utviklingen i barnevernstjenesten.

Personopplysninger i registeret kan bare brukes som grunnlag for å utvikle statistikk og analyser om barnevernet.

Registeret kan bare behandle personopplysninger som er nødvendige å behandle for registerets formål. Personopplysningene i registeret kan ikke benyttes til formål som er uforenlig med formål nevnt i annet ledd, eller som grunnlag for enkeltvedtak eller andre individuelle beslutninger eller tiltak rettet mot de registrerte.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om registeret, herunder pålegge organer og private som utfører oppgaver etter denne loven, uten hinder av taushetsplikt å utlevere opplysninger som er nødvendige for registerets formål, og bestemmelser om behandlingen av personopplysninger i registeret.

§ 14-3 femte ledd skal lyde:

Dersom en sak gjelder forlengelse av nemndas vedtak etter § 6-6 om *opphold* i institusjon når det er fare for at et barn kan utnyttes til menneskehandel, skal nemndlederen avgjøre saken alene.

§ 14-17 andre ledd skal lyde:

Nemnda kan likevel beslutte at møtet skal holdes helt eller delvis for åpne *dører, dersom private parter* begjærer *det* og nemnda finner det ubetenkelig *ut fra hensynet til barnet, sakens opplysning, de private partene selv og andre.*

§ 14-20 tredje ledd skal lyde:

Et vedtak skal begrunnes som en dom. Tvisteloven § 19-6 gjelder tilsvarende så langt den passer. Det skal fremgå av vedtaket hva som er barnets mening, og hvilken vekt barnets mening er tillagt. Hvordan barnets beste og hensynet til familieband er vurdert, skal også fremgå av vedtaket. *Dersom det er holdepunkter for å vurdere det, skal foreldrenes støttebehov og antatt varighet av omsorgsovertakelsen fremgå av vedtaket.*

§ 14-22 første ledd skal lyde:

Akuttvedtak etter §§ 4-2 *første ledd, 4-4 og 4-5, vedtak* om midlertidig flytteforbud etter § 4-3 og *vedtak om midlertidig stans av eller tilsyn under samvær, jf. § 7-7,* skal straks etter iverksettingen sendes til nemnda *for kontroll.* Nemndlederen skal avgjøre om vedtaket skal godkjennes. Nemndlederen skal avgjøre saken snarest, og om mulig innen 48 timer etter at nemnda har motatt den.

§ 14-22 andre ledd skal lyde:

Nemndlederen *skal* innhente ytterligere opplysninger når det er nødvendig for å ta stilling til *om vedtaket skal godkjennes.*

§ 14-23 første ledd første punktum skal lyde:

De private partene kan påklage akuttvedtak etter § 4-2 første og annet ledd, § 4-4 og § 4-5, *vedtak* om midlertidig flytteforbud etter § 4-3 og *vedtak om midlertidig stans av eller tilsyn under samvær etter § 7-7.*

§ 15-1 første ledd første punktum skal lyde:

Kommunen skal fremme gode oppvekstvilkår gjennom tiltak for å forebygge at barn og unge utsettes for omsorgssvikt eller *utsetter sin utvikling for fare.*

§ 15-2 andre ledd tredje punktum skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om opplæring og *veiledning.*

§ 15-3 andre ledd skal lyde:

Barnevernstjenesten har ansvar for å gi hjelp, omsorg og beskyttelse når det er nødvendig på grunn av barnets omsorgssituasjon, eller *når et barn utsetter sin*

utvikling for fare. Ansvarer omfatter tiltak rettet mot omsorgssituasjonen eller forhold som setter barnets utvikling i fare.

§ 15-6 skal lyde:

§ 15-6 *Krav til kompetanse for barnevernstjenestens ledelse*

Barnevernstjenestens leder og lederens stedfortreder skal fra 1. januar 2031 oppfylle ett av følgende vilkår:

- a. *barnevernsfaglig mastergrad eller annen relevant utdanning på tilsvarende nivå*
- b. *relevant bachelorutdanning dersom det innen 1. januar 2031 kan dokumenteres minst fire års arbeidserfaring fra barnevernet*
- c. *relevant bachelorutdanning dersom det innen 1. januar 2031 kan dokumenteres minst to års arbeidserfaring fra barnevernet i tillegg til at det er gjennomført en barnevernsfaglig eller annen relevant videreutdanning med minst 30 studiepoeng.*

Kommunen kan gi midlertidig dispensasjon fra kravet om mastergrad i tilfeller der stillingen som barnevernstjenestens leder eller stedfortredende leder har vært offentlig utlyst, og ingen kvalifiserte søkere har meldt seg. Kommunen skal lage en ettårig plan for systematisk veiledning. Kommunen skal informere statsforvalteren om at midlertidig dispensasjon er gitt.

Den som er gitt midlertidig dispensasjon, må innen tre år fra tidspunktet for tiltredelse ha gjennomført og bestått en barnevernsfaglig eller annen relevant videreutdanning med minst 30 studiepoeng. Kommunen kan gi varig unntak fra kravet om mastergrad når det foreligger dokumentasjon på bestått videreutdanning. Kommunen skal informere statsforvalteren om at varig unntak er gitt.

§ 15-7 andre ledd oppheves.

Nåværende tredje og fjerde ledd blir andre og tredje ledd.

§ 15-7 tredje ledd første punktum skal lyde:

Barnevernstjenesten kan ikke benytte et fosterhjem som har inngått avtale med en privat tjenesteyter om godtgjøring for eller innholdet i fosterhjemsoppdraget.

§ 15-12 første ledd første punktum skal lyde:

Når et barn har opphold utenfor hjemmet som følge av et vedtak etter denne loven, kan kommunen kreve at foreldrene skal betale oppfostringsbidrag fra måneden etter at vedtaket ble iverksatt, og til den måneden da vedtaket opphører.

§ 16-3 andre ledd skal lyde:

Barne-, ungdoms- og familieetaten skal etter anmodning fra kommunen bistå barnevernstjenesten med å gi barn

- a. *opphold utenfor hjemmet når det treffes akuttvedtak etter §§ 4-1, 4-2, 4-4 eller 4-5*
- b. *opphold i fosterhjem*
- c. *opphold i barnevernsinstitusjon. Etaten kan i særlige tilfeller tilby opphold i spesialisert fosterhjem.*

§ 16-3 tredje ledd bokstav c skal lyde:

- c. *godkjenne kommunale botiltak med døgnbemanning i samsvar med § 9 A-5, barnevernsinstitusjoner i samsvar med § 10-19, sentre for foreldre og barn i samsvar med § 10-23 og omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere i samsvar med § 11-5.*

§ 16-3 fjerde ledd bokstav c og d skal lyde:

- c. *spesialiserte hjelpetiltak i hjemmet der dette kan forhindre tiltak utenfor hjemmet*
- d. *tverrfaglig helsekartlegging dersom barnevernstjenesten har besluttet å fremme sak for barneverns- og helsenemnda eller nemnda har truffet vedtak om opphold utenfor hjemmet etter §§ 5-1 eller 6-2, eller ved vedtak om frivillig opphold etter §§ 3-2 eller 6-1.*

§ 16-4 første punktum skal lyde:

Når barnevernstjenesten vurderer å vedta at barn skal bo i institusjoner som er regulert av en annen lov, skal barne-, ungdoms- og familieetaten sørge for at det blir etablert et samarbeid med barnevernstjenesten og disse institusjonene.

§ 16-6 første ledd tredje punktum skal lyde:

Kommunens vedtak om godkjenning etter § 10-19 kan påklages til sentralt nivå i barne-, ungdoms- og familieetaten.

§ 16-7 bokstav c og ny bokstav d skal lyde:

- c. *behandle klager på barnevernstjenestens og barne-, ungdoms- og familieetatens vedtak i samsvar med § 12-9 og klager på barnevernsinstitusjoners enkeltvedtak og brudd på §§ 10-1 til 10-15 i samsvar med § 10-16*
- d. *behandle muntlige og skriftlige henvendelser fra barn og foreldre om forhold i en barnevernssak.*

§ 17-2 første ledd første punktum skal lyde:

Statens helsetilsyn har det overordnede faglige tilsynet med barnevernsvirksomheten i de enkelte kommuner og med barnevernsinstitusjoner, kommunale botiltak med døgnbemanning, sentre for foreldre og barn og omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere, samt med andre statlige tjenester og tiltak etter denne loven.

§ 17-3 andre ledd første punktum skal lyde:

Statsforvalteren skal føre tilsyn med at barnevernsinstitusjoner, kommunale botiltak med døgnbemanning, sentre for foreldre og barn og omsorgssentre for enslige

mindreårige asylsøkere drives i samsvar med denne loven og forskrifter til loven.

§ 17-4 første punktum skal lyde:

Statens helsetilsyn og statsforvalteren kan kreve at kommunale organer som hører inn under loven, barne-, ungdoms- og familieetaten, barnevernsinstitusjoner, *kommunale botiltak med døgnbemanning*, sentre for foreldre og barn og omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere, gir de opplysninger og meldinger som er nødvendige for at myndighetene skal kunne utøve sine tilsynsoppgaver.

§ 17-5 andre ledd skal lyde:

Dersom det avdekkes uforsvarlig drift ved en institusjon, *et kommunalt botiltak med døgnbemanning* eller et senter, kan statsforvalteren gi institusjonens, *botiltakets* eller senterets leder eller eier pålegg om å rette forholdet eller å nedlegge driften.

II

I følgende bestemmelser skal formuleringene «har vist alvorlige atferdsvansker» endres til «utsetter sin utvikling for alvorlig fare» og «å ha vist annen form for utpreget normløs atferd» endres til «andre utpreget skadelige handlinger»:

- I lov 4. juli 1991 nr. 47 om ekteskap § 26 a andre ledd bokstav d
- I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd § 25-11 andre ledd bokstav d
- I lov 19. juni 1997 nr. 62 om familievernkontorer § 10 andre ledd bokstav d
- I lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v. § 33 andre ledd bokstav d
- I lov 18. desember 2009 nr. 131 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen § 45 andre ledd bokstav d
- I lov 6. november 2020 nr. 127 om integrering gjennom opplæring, utdanning og arbeid § 49 andre ledd bokstav d

III

I lov 2. juli 1999 nr. 63 om pasient- og brukerrettigheter gjøres følgende endringer:

§ 3-4 sjette ledd skal lyde:

Har barnevernstjenesten overtatt omsorgen for en pasient eller bruker under 18 år etter barnevernsloven § 4-2 eller 5-1 *eller vedtatt flytteforbud etter barnevernsloven § 4-3*, gjelder første til femte ledd tilsvarende for barnevernstjenesten *og for fosterforeldre eller institusjonen der barnet bor*.

§ 4-4 fjerde ledd skal lyde:

Har barnevernstjenesten overtatt omsorgen for et barn under 16 år etter barnevernsloven § 4-2 eller 5-1 *el-*

ler vedtatt flytteforbud etter barnevernsloven § 4-3, har barnevernstjenesten *og fosterforeldre eller institusjonen der barnet bor*, rett til å samtykke til helsehjelp. Dersom barnevernstjenesten mener at fosterforeldrenes eller institusjonens vurderinger ikke er til barnets beste, skal fosterforeldrene eller institusjonen rette seg etter barnevernstjenestens beslutning.

IV

I lov 4. juli 2003 nr. 84 om private skolar med rett til statstilskot gjøres følgende endringer:

§ 7-4 andre ledd bokstav c skal lyde:

- c. når eit barn *set utviklinga si i alvorleg fare* i form av alvorleg eller gjentatt kriminalitet, misbruk av rusmiddel eller *andre utprega skadelege handlingar*

§ 7-7 første ledd skal lyde:

Dersom barnevernstjenesten har overteke omsorga etter barnevernsloven §§ 5-1 eller 4-2 *eller vedtatt flytteforbud etter barnevernsloven § 4-3*, har barnevernstjenesten *og fosterforeldra eller institusjonen der barnet bur*, rett til å ta avgjerder på vegner av barnet. Dersom barnevernstjenesten meiner at vurderingane til fosterforeldra eller institusjonen ikkje er til det beste for barnet, skal fosterforeldra eller institusjonen rette seg etter avgjerda til barnevernstjenesten.

V

I lov 17. juni 2005 nr. 64 om barnehager (barnehageloven) gjøres følgende endringer:

§ 32 fjerde ledd skal lyde:

Dersom barnevernstjenesten har overtatt omsorgen etter barnevernsloven §§ 5-1 eller 4-2 *eller vedtatt flytteforbud etter barnevernsloven § 4-3*, har barnevernstjenesten *og fosterforeldrene eller institusjonen der barnet bor*, rett til å ta avgjørelser etter dette kapittelet på vegne av barnet. Dersom barnevernstjenesten mener at fosterforeldrenes eller institusjonens vurderinger ikke er til barnets beste, skal fosterforeldrene eller institusjonen rette seg etter barnevernstjenestens beslutning.

VI

I lov 19. juni 2009 nr. 44 om kommunale krisesentertilbud gjøres følgende endringer:

§ 6 andre ledd bokstav d skal lyde:

- d. når eit barn *set utviklinga si i alvorleg fare* i form av alvorlege eller gjentatte brotsverk, problematisk bruk av rusmiddel eller *andre utprega skadelege handlingar*,

VII

I lov 9. juni 2023 nr. 30 om grunnskoleopplæringa og den vidaregåande opplæringa gjøres følgende endringer:

§ 24-3 andre ledd bokstav c skal lyde:

- c. når eit barn *set utviklinga si i alvorleg fare* i form av alvorleg eller gjentatt kriminalitet, misbruk av rusmiddel eller *andre utprega skadelege handlingar*

§ 24-4 første ledd skal lyde:

Dersom barnevernstenesta har overtatt omsorga etter barnevernsloven §§ 5-1 eller § 4-2 eller vedtatt flytteforbod etter barnevernsloven § 4-3, har barnevernstenesta og fosterforeldra eller institusjonen der eleven bur, rett til å ta avgjerder på vegner av eleven. Dersom barnevernstenesta meiner at vurderingane til fosterforeldra eller institusjonen ikkje er til det beste for barnet, skal fosterforeldra eller institusjonen rette seg etter avgjerda til barnevernstenesta.

VIII

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. De enkelte bestemmelsene kan settes i kraft til ulik tid. Departementet kan gi overgangsbestemmelser.

B.

I

Stortinget ber regjeringa fremme forslag om ny organisering av det statlege barnevernet, med bakgrunn i ekspertutvalets rapport, der det er eit tydeleg skilje mellom fagdirektorat og etatsstyring.

II

Stortinget ber regjeringa så snart som mogleg syte for at alle barnevernsinstitusjonar er knytte til eit helse-team.

III

Stortinget ber regjeringa snarast opprette sikkerheitspsykiatrisk tilbod for barn under 18 år.

IV

Stortinget ber regjeringa fremje lovendringsforslag som gir barn frå 12 år partsrettar i barnevernssaker frå 1. januar 2028.

V

Stortinget ber regjeringen tydeliggjøre at varigheiten av inngrep i barns bruk av elektroniske kommunikasjonsmidler og internett ikkje må utgjøre et urimelig inngrep i barnets rettigheter, og at det må stilles strenge krav til inngrepets nødvendighet. Dette må fremkomme tydelig i rundskriv og veileder til barnevernsloven.

VI

Stortinget ber regjeringen sørge for at barnevernsinstitusjonen også kan ansette faglig personell som kan dokumentere minst tre års arbeidserfaring tilsvarende heltidsstilling fra barnevernsinstitusjon, andre barnevernstiltak med døgnbemanning eller andre tilsvarende omsorgstiltak etter annet lov- og regelverk enn barnevernsloven.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 4. juni 2025

Tage Pettersen

fung. leder

Mona Nilsen

ordfører

